ԺԱ. ՏԱՐԻ 3250 (Ն. Տ.) 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1894 — 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1894 — 20 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԻՐ 1312 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ՍՈ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Դպրատիտ, Կ. Պոլիս

دوعليه غلطه ده آره‌سی غزته‌سی كلوه‌سی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրսեկան արժէք 150
» » Վեցմսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ժողովրդ. 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ըստ իր բուղդի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գրաւառաց թղթատարի ծախքը վճարեալ Ղրուշ 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակներ եւ այլ գրութիւն

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՊԵՐԼԻՕԶ

Անցեալ Նոյեմբերի 14ին սկսան նուագել Շոպէնի սրահին մէջ ի Բարիզ, Պերլիոզի երկասիրութեանց մէկ մասը։ Այս ձեռնարկի նուագուին միայն մեծանուն երաժշտասէրներն հետեւեալ հեղինակութիւնները՝ Ռոմէ է ժիւլիէթ, Մէոր Մէոր, ը Ֆանտէն դը Ֆոռ. Լէլիո և Ռէ Տէում։

Հէնք Պերլիոզ, իր կենդանութեան ժամանակ չգնահատուեցաւ հասարակութենէն։ Հակառակ Վակնէրի, Կուոնոյի, Վէրտիի են։ Ուստի յաճախ կըսէր։ «Մահուանէս ետքը պիտի նուագեն իմ երաժշտութիւնս։» Արդարեւ, անոր մեռնելէն ետքը հասարակութեանց մէջ յեղաշրջում մը եղաւ։ Ի նպաստ անոր երկասիրութեանց։ Բաղրլու իսկ տակաւ առ տակաւ կարողացաւ ունկընդիրները վարժեցնել Պերլիոզի ինչ ինչ ձայնագրութեանց։ Քօնսերվատուարի նուագահանդէսներու ընկերութիւնը նուագել տուաւ երաժշտապետին բազում հեղինակութիւնները՝ Շաթրէի սրահը Ֆոռոսոն դը Ֆոռի ժողովրդական յաղողութիւն ստանալէն առաջ։

Պերլիոզ չէ ունեցած յառաջդիմական ընթացք մը կամ այլասերութիւն մը, ինչպէս Կլուք, Մօցարթ, Վէպէր, Մէյէրպէր, Վակնէր, Վէրտի և այլք։ Պերլիոզ երաժշտութեան մէջ հեռամուտ է կրնամ, որ՝ իր ոգային բնաւորութեամբը՝ շատ անգամ չափազանցութեան կը յանգի։ Օրինակ Սիմֆոնի ֆանտաստիք երկը, թէպէտեւ ասոր նմանը չգրեց այնուհետեւ։ Այսու ամենայնիւ ապա խնդրեց նուագարանական երաժշտութենէն ինչ որ սա չէր կրնար հայթայթել։ Զկրնար ըստ իսկ սակայն որ երգչաղղ յօրինելու փափաք ունեցած չըլլայ, ասոր ալ ապացոյցն է ֆրանսիական նախերգը, բայց Պերլիոզ կրնայ միայն գնահատուիլ իր սեղիֆոնիներուն մէջ։

Պերլիոզ շատ բծախնդիր էր. շատ անգամ կը սրբագրէր երկասիրութիւն մը և կը հրատարակէր զայն երբ բոլորովին գոհ ըլլար. օրինակի աղագաւ Սէնֆոնի ֆանտաստիքը այնքան սրբագրեց որ այլ ևս մնաց չէր նմանիր նախկին ձայնագրութեան։ Իսկ այն կարճ երկասիրութիւնները, որոց քիչ մը կարեւորութիւն կուտար, կամ զատ կը հրատարակէր և կամ կը խառնէր զայնս երկարագոյն հեղինակութեան մը մէջ։ Սէնֆոնի ֆանտաստիքը կը սկսի ձայնի համար գրուած եղանակաւ մը։ Իսկ Լէլիո ամբողջապէս կը բաղկանայ ձայնագրութիւններէ զորս Պերլիոզ պահեր էր՝ օգտագործելու համար։

Սակայն կը հետեւի որ Պերլիոզը դատելու համար կարելի չէ հաշուել այն երկասիրութիւնները զորս չէ հրատարակած և որոց ձեռագիրները կը գտնուին Բարիզը ազգային մատենադարանը։

Մի քանի ձայնական հատուածներ և երեք երգչախաղ եւս յօրինած է։ Պերլիոզ բանաստեղծներու մէջ Վիրգիլիոսը և Շէքսպիրը կը սիրէր։ Երաժշտութեան մէջ Կլուք, Պեթոֆէն, Աբոնթինի և Վէպէր։ Սէնֆոնիի համար միայն հանճար ունէր։ Երգչախաղի վրայ ոչ նոր և ոչ զարդարար ունէր։ Առոգանութիւնը բացառիկ կերպով կընդունէր, ուստի երբեմն առոգանութեան կը հետեւէր, երբեմն ձայնական մասերը կը գրէր նուագարաններու համար, երբեմն բացարձակապէս կը գործածէր հնչանակը, ինչպէս Մէֆիսթոֆելէսի դերին մէջ որուն եղանակին ընթացքը հինգական ըլլալ է՝ անտես ընելով խօսքերու առոգանութիւնը։

Պերլիոզի երկասիրութեանց մէջ դըլխաւոր պակասութիւն մը կը գտնէին, որ այժմ ընդհանրացած է, այն է ազատկալից մասերու կիրառութեան սէրը. զարմանալի կերպով գրուած են անոր ազատկալից մասերը. սակայն գիտէր նաեւ քաղցրալուր և սիրուն ազդեցութեանց դիմել, ինչպէս Ֆոռոսոն դը Ֆոռի մէջ։

Պերլիոզ հրատարակած է հինգ նախերգ որոց լաւագոյնը և ամենէն ծանուցեալն է Քոռնէլ Ռոմէն որոյ տարերքը Պանվոնոն Զելլինէ փոխ առնուած են։

Ցիշատակենք նաեւ որ Պերլիոզ իր ընտրած նիւթը կը գրէր ըստ իւր բնոյ և երաժշտական նպատակին՝ որոյ հետամուտ էր։ Ուստի անկարելի է Ֆոռոսոն դը Ֆոռը բաղդատել այս կամ այն ձայնագրութեան հետ, Պերլիոզ վէպէն քաղեր է Սէնֆոնիի համար զանազան պատկերներ՝ առանց հետեւելու տրամաբանական ընթացքի մը։ Ֆոռ, Մէրէոռ և Մէֆիսթոֆելէս յատուկ բնաւորութիւն մը չունին։ Մէկը մարդ է, միւսը կին, երրորդն ալ սատանայ։

Միեւնոյն դիտողութիւնը կրնանք ընել Ռոմէ և Ժիւլիէթի նկատմամբ. ասոր մէջ դիւաւոր անձինքը չեն իսկ երեւիր. նուագարանը փոխանակ անոնց կը խօսին։ Պերլիոզ, իր նախադասին մէջ, կը հակադրէ թէ «ը խորհրդով երկասիրեր է սոյն ձայնագրութիւնը որ հզօրագոյն, յոյժ ինքնատիպ և յոյժ բանաստեղծական երկ մ'է, բայց յորում լաւագոյն կերպով կը ստուգի երաժշտական հնարքներու սահմանէն անցնելու անզօրութիւնը։ Դիցուք թէ Վէրօնի սիրահարներուն վէպը չգիտցող մարդ մը, ուշադրութեամբ լսէ Պերլիոզի սենֆոնին, կարծէք թէ նուագահանդէսէն ետքը վէպին վրայ որոշ գաղափար մը ունեցած կ'ըլլա՞յ և թէ յիշեալ սիրահարներուն աղէտքը յուզած կ'ըլլա՞յ զնքը։ Ո՛չ երբէք. երգչախաղ մը, նոյն իսկ Պէլլինիի գրածէն աւելի տկար երգչախաղ մը, աւելի դիւրութեամբ կ'ընծայէ որոշ գաղափար մը այսու նկատմամբ։

Պերլիոզի տուած բացատրութիւնները կը հաստատեն ինչ որ ըսինք վերեւ։ Ճաչակին, հանճարին և երեւակայութեան համեմատ նիւթի մը վրայ երաժշտութիւն գրելու մասին։ Այլք Ռոմէօ և Ժիւլիէթին պատմութեան վրայ տուամական երաժշտութիւն գրեր էին. Պերլիոզ ուզեց նոյնը գրել սենֆոնիի համար։ Խաչալական սէր մը նուագարանական երաժշտութեամբ նկարագրելու։

Իր Մարթիլոյ տան մէջ է որ Պ. Ռուվիէ գործի սկսաւ ու սորվեցաւ։ Պ. Զաֆիրօբուլօ միտ անկեղծ սէր մը պահած է իր հին պաշտօնէին համար, թէ՛ դժբախտութեան և թէ երջանկութեան մէջ, և վերջերս նախկին նախարարին գտակը ինք կը կնքէր։

Ցիանսա հատատուած յայտերը բազմաթիւ են։ Ոմանք պանքաներ և տուարական տուներ հիմնած են, և այս վերջինները Մարսիլիա կը կենան ընդհանրապէս։ Իրենց աւանդական գործունէութիւն ու որբութիւնը բերած են գործերու մէջ, և անոնցմէ չատեր հարստացած են։ Զաֆիրօբուլօէն զատ՝ կրնան տան հելլենական տուներ համրուիլ ի Մարսիլիա։

Գալով Բարիզի յայտերուն, կարգ մը կան ոչ անգործ վիճակ ունին, իրրեւ սիրեցողն մայր մը Բարիզ քաշուած ըլլալով՝ հարստանալէ ետք։ Բայց ոմանցմէ չատերը գեռ գործի մէջ են, զոր մեծապէս կը վարեն, մեր սեղանաւորներէն նուազ միտումով դէպի խնայողութիւն։ Ոմանցմէ մէկ քանին, որք հանրածանօթ են բարեգործ ընկերութեանց մէջ, ձիարշաւներու կը մասնակցին և օթեակ ունին Օքերան։

Բայց բոլոր յայտերէն այն օրուն ա՜ռնուը ամենէն հանրածանօթն է առևտրական աշխարհին մէջ Պ. Վլասթօքնն է, որուն ձեռնհասութիւնը ոչ մէկ երմտպէս կը քննադատէ։ Պ. Վլասթօ Ֆրանսացած է, ինչպէս նկրայրը։ առաջնակարգ ձարտարապետ մը։ Ասոնք Պ. Զաֆիրօբուլօի քեռորդիներն են։

Գալով յայտ գպպիականութեան արկինները, յարգանքի արժանի են։ Նոյն իրենց գեղեցկութիւնն անվիճելի է, ամենն զանազան երեւոյթներուն ներքեւ, մեծաշուք Արամազդէն մինչեւ ամենէն ճակատարին թանկագրաբար։ Ասկից զատ, կը փայլին նաեւ մեծ հանմատութեամբ, թատրոնցնց հրապոյրով, մտաւորական խոնարհ մշակութեամբ, այնպէս որ չգիտի զարմանալ եթէ օրին մէկը հելլենուհին առաջինն հանդիսանայ Բարիզի օտար գաղթականութեան գեղեցկի տեսին մէջ։

Վերջացնելով, ցաւ մը յայտնենք։ Ընդհանրական պատճառներով յոյն կառավարութիւնը չունչ իր գեղանութիւնը Բարիզեն։

Սակայն Պ. Տելլիեանի, վերջին դեսպանը, չէ հեռացած Բարիզէն և տիկին Տելլիեանի սրտին մէջ ամենէն աւելի փնտռտուածներէն է։

ՅՈՅՆԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Զաֆիրօբուլօի մահուանը առթիւ, Ֆրանսարնակ յոյներուն վրայ հետեւեալ յօդուածը կը հրատարակէ Կոլոն։

Պ. Զաֆիրօբուլօի մահը, հելլէն մեծ վաճառականն հաստատուած ի Մարսիլիա, միտքընիս կը ձգէ մարսիլիական մանրապեպ մը զոր ժամանակով լսած ենք Պ. Էմմանուէլ Առէնի բերանէն։

1870-71ի պատերազմին ժամանակն էր ի Լիոն։ Պուշ-ռիւ-Ռոնի մէկ գումարտակը սոյն քաղաքը բանակած կը գտնուէր, և իրիկուն մը գումարտակին մէկ քանի սպաները վերմոնթ կը խմէին սրճարանի մը մէջ, Լիոնցի ուրիշ զինակիցներու հետ, երբ խօսակցութիւնը եկաւ յանգեցաւ Ֆրանսարութեան վրայ։

—Ոչ մէկ քաղաք Լիոնի չափ բան ըրած է երկրին, ըսաւ Լիոնցի սպայ մը։ Մեծ գոհացութիւններ յանձն առիւք Սարտոնէյի բանակեցողը յօրինելու համար, որպէս զի քաղաքը պաշտպանողական դիրքի մէջ դնուսի։

Այս խօսքին վրայ, Մարսիլեացի մը կընդմիջէ Լիոնցին սա պարզ դիտողութեամբ.

—Մենք Մարսիլիոյ մէջ յոյն մը ունինք, Պ. Զաֆիրօբուլօն, որ երկու միլիոն տուաւ Ֆրանսայի համար։ Լիոնի մէջ գըտեք ինծի յոյն մը որ այսչափ բան ըրած ըլլայ։

Բան ինքեան զուարճալի այս ձեւին տակ Մարսիլեացին ճշմարիտ յարգանք մը կը մատուցանէր իրապէս յուզիչ առատաձեռնութեան մը, վասն զի կ'ապացուցանէ թէ Պ. Զաֆիրօբուլօ ինքզինքը ո՛ր աստիճան Ֆրանսացի կը զգար։

Արդէն, այս փառաւոր յոյնը սերտ յարաբերութեան մէջ կը գտնուէր բազմաթիւ ազգակիցներու հետ, որոնք այլապէս յայտնած են իրենց ֆրանսարութիւնը։ Ասոնցմէ չատեր 1870-71ին զինուորը զբաղուեցան։ Ասոնցմէ մէկը որ Գուրպաքի կը կոչուէր եւ որ հեռաւոր ազգականութիւն մը լոկ ունէր համանուն հռչակաւոր զօրավարին հետ, տեղական ատիճան ընդունեց Բարիզի գունդի մը մէջ։ Սքանչելի քաջութիւն ցոյց տուաւ ի Շանթիիեր։ Այս արիասիրտ ազգայ, իր երկիրը դառնալով, մեռնամարտի մէջ մեռաւ։

Պ. Զաֆիրօբուլօ պետն էր Զաֆիրօբուլօ և Զարիֆի կարեւոր տան, աւելի քան կէս դարէ ի վեր հաստատուած ի Ֆրանսա, և փեսան ու ընկերակիցն էր Պ. Ժօռժ Զարիֆիի, Պարոյ մեծ դրամատէրին, որուն բարեգործութիւնը առասպելական եղած է Սրեեբրի մէջ։ Մենց որ Զաֆիրօբուլօ չէր չատացած հիմնելով ի Մարսիլիա գեղեցիկ պատուարան մը և դեղարան մը։ Կ. Պոլսոյ մէջ ալ հիւանդանոց մը հիմնած է։ Դժբախտներու համար անդադրում ու անխնայ էր իր բարութիւնը։

Իր Մարսիլիոյ տան մէջ է որ Պ. Ռուվիէ գործի սկսաւ ու սորվեցաւ։ Պ. Զաֆիրօբուլօ միտ անկեղծ սէր մը պահած է իր հին պաշտօնէին համար, թէ՛ դժբախտութեան և թէ երջանկութեան մէջ, և վերջերս նախկին նախարարին գտակը ինք կը կնքէր։

Ցիանսա հատատուած յայտերը բազմաթիւ են։ Ոմանք պանքաներ և տուարական տուներ հիմնած են, և այս վերջինները Մարսիլիա կը կենան ընդհանրապէս։ Իրենց աւանդական գործունէութիւն ու որբութիւնը բերած են գործերու մէջ, և անոնցմէ չատեր հարստացած են։ Զաֆիրօբուլօէն զատ՝ կրնան տան հելլենական տուներ համրուիլ ի Մարսիլիա։

Գալով Բարիզի յայտերուն, կարգ մը կան ոչ անգործ վիճակ ունին, իրրեւ սիրեցողն մայր մը Բարիզ քաշուած ըլլալով՝ հարստանալէ ետք։ Բայց ոմանցմէ չատերը գեռ գործի մէջ են, զոր մեծապէս կը վարեն, մեր սեղանաւորներէն նուազ միտումով դէպի խնայողութիւն։ Ոմանցմէ մէկ քանին, որք հանրածանօթ են բարեգործ ընկերութեանց մէջ, ձիարշաւներու կը մասնակցին և օթեակ ունին Օքերան։

Բայց բոլոր յայտերէն այն օրուն ա՜ռնուը ամենէն հանրածանօթն է առևտրական աշխարհին մէջ Պ. Վլասթօքնն է, որուն ձեռնհասութիւնը ոչ մէկ երմտպէս կը քննադատէ։ Պ. Վլասթօ Ֆրանսացած է, ինչպէս նկրայրը։ առաջնակարգ ձարտարապետ մը։ Ասոնք Պ. Զաֆիրօբուլօի քեռորդիներն են։

Գալով յոյն գպպիականութեան արկինները, յարգանքի արժանի են։ Նոյն իրենց գեղեցկութիւնն անվիճելի է, ամենն զանազան երեւոյթներուն ներքեւ, մեծաշուք Արամազդէն մինչեւ ամենէն ճակատարին թանկագրաբար։ Ասկից զատ, կը փայլին նաեւ մեծ հանմատութեամբ, թատրոնցնց հրապոյրով, մտաւորական խոնարհ մշակութեամբ, այնպէս որ չգիտի զարմանալ եթէ օրին մէկը հելլենուհին առաջինն հանդիսանայ Բարիզի օտար գաղթականութեան գեղեցկի տեսին մէջ։

Վերջացնելով, ցաւ մը յայտնենք։ Ընդհանրական պատճառներով յոյն կառավարութիւնը չունչ իր գեղանութիւնը Բարիզեն։

Սակայն Պ. Տելլիեանի, վերջին դեսպանը, չէ հեռացած Բարիզէն և տիկին Տելլիեանի սրտին մէջ ամենէն աւելի փնտռտուածներէն է։

ԿՆՈՋ ԴԵՐԸ

Ընտանեկան կեանքի մէջ, կինը ունի պաշտօններու ամենէն քաղցրը, ամենէն բարձրը և ամենէն դժուարինը միանգամայն, այն է՝ ընտանիքը կառավարելու, անոր երջանկութեան հոգեկու, և առանին անպարբերութիւնը պահպանելու պաշտօնը։

Զինք կրնար ուրանալ թէ ընտանեկան կեանքի ներքին երջանկութիւնը մեծամասամբ կնոջմէն կախում ունի, հետեւաբար կինը պարտ ունենալ ընտանեկան կեանքի մէջ իր ստանձնելիք մեծ դերին գիտակցութիւնը, և ըստ այնմ պատրաստուիլ զայն կատարելու, մտածելով թէ ինքը պիտի ըլլայ պատասխանատու եթէ իր ընտանիքը թշուառ և ապերջանիկ վիճակ մը ունենայ. ինչպէս նաեւ ինքը պատճառ՝ եթէ խաղաղ ու երջանիկ ըլլայ անոր կեանքը։

Թէեւ ֆիզիկապէս փափուկ ու տկար, սակայն բարոյապէս հզօր ու բարձր, կինը կարող է շատ մեծ ազդեցութիւն ի գործ դնել իրենցներուն վրայ. ասկից զատ բնութիւնն ալ այնպիսի շնորհներով, հրապոյրներով օժտած է զինքը՝ որ այդ ազդեցութիւնը անգիմադրելի կը դարձնէ, և մեծապէս կը դիւրացնէ իր կատարելիք վսեմ դերին և նուիրական պաշտօնին գժուարութիւնները։ Եթէ իրենները բուռն եւ կրքոտ են, իր մէկ ակնարկը, մէկ խօսքը բաւ է զանոնք քաղցրութեան բերելու։ Եթէ գեռնային կիները թէ ինչ՞ը կարող են ընել եթէ իրենց զգացումներուն ազդեցութիւնը չափելու կարող ըլլային, և բնութեան իրենց վրայ դրած սրբազան պարտականութեանց գիտակցութիւնը լիովին ունենային, արդեօք քանի՞ քանի՞ ընտանեկան դժբաղդութիւններ, անհնազանդութիւններ վերջ պիտի դնէին, և քանի՞ քանի՞ ընտանեկան յարկերու տակ երջանկութիւն ու խաղաղութիւն պիտի հաստատուէին։

Կինն՝ երբ քաղցրահամբոյր, պարկեշտ և ժրպղալի է, հրեշտակն է ընտանեկան յարկին, ի՜նչ զերքի մէջ, ի՜նչ անձուկ վիճակի մէջ ալ որ գտնուելու ըլլան, նա գիտէ իրենները երջանիկ դարձնելու գաղտնիքը. միշտ ժպիտը կը փայլի իր դէմքին վրայ, միշտ քաղցր և համոզիչ խօսքեր պատրաստ ունի իր շրթանցը վրայ. և ո՞վ է որ չմիխթարուի. ո՞վ է որ երջանիկ չզգայ իր անձը, երբ ունի իր ընտանեկան յարկը զրաստ գարձնող այս պահպան հրեշտակը, կեանքի ամեն փորձութեանց մէջ անսասան, ամեն ձանրութեանց մէջ համբերող, ամեն զառնութեանց մէջ անխռով և հանգարտ... ասանկ կին մը ոչ ապաքէն Սողոմոնի ըսածին պէս, «Պակ է առն իւրում։»

Իսկ ի՞նչ պիտի ըսէր արդեօք իմաստունը այն կնոջ համար, որ ոտնակոխ ընելով բնութեան իր վրայ դրած սուրբ պարտականութիւնները, քանդիլու, ուեւրելու կելլէ իր ընտանիքին երջանկութիւնը։ Դժուռն և խոտոռէմ, միշտ գանգատող, միշտ հառաչող, միշտ զժգոհ ինքնիրմէ և ուրիշներէն. անտանելի պատուհաս մը կը գտնայ իր ընտանիքին, ինչպէս նաեւ պատճառ՝ կռիւներու, վէճերու, և կարգ մը գայթակղելի դէպքերու զրպացուցք կը տեսնենք ու կը լսենք շատ անգամներ։

Այն տանն իրենները ալ իրաւամբ զարմանք կերթան գնուելու երջանկութիւն մը՝ զոր չեն գտներ իրենց սեփական տան մէջ, գուրսը զինեասուներուն մէջ կուգան վայելել իրենց ընտանեկան կեանքի գրժբաղդութիւնները գոնէ վայրկենապէս մոռնալու տխուր հիշատակները. կամ երեւկայթէ երեկոյթի պարահանդէսէ պարահանդէս կը թափառին, տեսնելու համար զուարթ ժպտուն դէմքեր, լսելու համար անուշ խօսուածք որմէ զրկուած են իրենց ընտանեկան յարկին մէջ։ Ի՜նչ յուսալ աշխատին խեղճերը. ինչո՞վ մխիթարուին երբ օրուան անյաջողութիւններէն կամ ձախորդութիւններէն գառնացած տուն կը դառնան։ Ո՞վ սիրա պիտի տայ իրենց, ո՞վ համոզիչ և քաղցր խօսքերով օրուան կեանքի նորանոր պայքարներուն պիտի պատրաստէ զիրենք. դաժան կի՞նը... խրատարարդ մա՞յրը... զժգոհ քա՞յրը...։ Բընութիւնը երբ կինը կոչած է արդէն տանտիկին ըլլալու բարձր պաշտօնին, անոր չնորհած է անձնուէր և սիրող սիրտ, եւ համբերող հոգի, հեռուաբար այն որ չուենի ընտանիք մը բարւոք կառավարելու համար անհլաւատալի հզոր քաջալերանք ոգին, արժանի չէ կին կոչուելու, արժանի չէ ամուսին և մայր սրբազան անուններուն։

Կործանուած համարելու է արդէն այն ընտանիքը՝ որոյ հայրը ձանձրացած իր տունէն գուրսը զուարճութիւն փնտռելու կելլայ. կնոջ ձեռքն է սակայն այս մեծ ազէսին առաջքն առնել, և ամուր կապերով կապել զայն իր ընտանիքին, ինքն անձամբ տալով անոր այն ամեն հաճոյքները, երջանկութիւնը՝ զոր նա կը ջանայ գուրսը գտնել. և կամ միթէ տրամաբանէ անխուսան կատարեալ երջանկութիւն ընտանեկան յարկէն դուրս. միշտ դառնութիւն մը կը ծածկէ այն քաղցրիկ երեւութի մը տակ. միշտ մահացու թոյն մը կը պակէ հրապուրիչ արտաքինի մը ներքեւ։

Եթէ կինը ուսեալ ըլլայ, իր մտքի զարգացումը կրնայ հզօր օժանդակ ըլլալ մը իրեն այս մեծ գործին մէջ։ Ամեն նիւթերու վրայ լուրջ ու յանկուցիչ խօսակցութեամբ, կրնայ զրաղեցնել զայն. և իր ճիշդ դատողութեամբ, գեղեցիկ գաղափարներով, օգտակար խրատներով չահիլ հաեւնորա յարգն ու համարումը, բան մը որ անհրաժեշտ է կնոջ, ընտանեկան կեանքի մէջ իր ազդեցութիւնը անխախտ պահելու համար։

Ահա կը տեսնենք թէ կնոջ մտաւոր և բարոյական զարգացումը, նկարագրի բարձրութիւնը, հոգւոյ և սրտի ազնուութիւնը, պարկեշտ ու բարի վարքը ապահովագոյն զրաւականներ են ընտանեկան կեանքի երջանկութեան։

Բնրն. ՄԱՌԻ Գ. ՊԷՅԼԷՐԵԱՆ

ՍԵՂԱՆԱՏԻ ԳՐԱՑ

Այն անձինք որ բնութեամբ խոժոռութիւն պահելու ենթակայ են, պէտք է որ մասնաւոր ջանք ընեն այդ ունակութիւնը չարտայայտել սեղանի ժամանակ։ Եթէ այդպիսիք չունին բաւական կարողութիւն իրենք զիրենք զսպելու որ չցուցնեն տխուր դէմք, լաւագոյն է որ իրենց այդ վիճակին մէջ գտնուած ժամանակ սեղան չնստին։ Բացի անոնց տխուր դէմքերը տեսնելու և անոնց չբիւնքներէն կցկտուր պատասխաններ միայն լսելու անհաճոյ պարագայէն, զրաղեցնելու ժամանակ հետեւանք յառաջ կուգայ բնախօսական տեսակէտով. վասնզի գիտականապէս ապացուցուած է որ մարսողութիւնը կը խանգարի երբ կերակուրը կ'ուտուի թախծագին զգացմանց կամ բուռն կրից ներգործութեան ներքեւ։ Վնաս կրողը միայն այն տխուր անձը չէ՝ Միւս սեղանակիցներն ալ, որք կը ջանան զուարթ խօսակցութիւն մը շարունակել որպէս զի տեղի չունենայ տխուր լռութիւնը, այդ պատճառաւ ջանալանց ջերմային ձգման ենթակայ կ'ըլլան որ ապէկ չէ մարսողութեան ժամանակ։ Սեղանի վրայ զուարթ երեսով երեւնալը մաքուր ձեռքերով երեւնալու չափ կարեւոր կանոն է։

Հարկաւ պէտք է որոշել իրարմէ լոկ հանդարտ ըլլալը կամ խօսակցիլու հակամտութիւն չունենալը և խոժոռադէմ ըլլալը, նաեւ ընդունիլ սա իրողութիւնն եւ թէ կան բնաւորութիւններ որոց համար դիւրին չէ ընկերական ըլլալ, բայց կ'արժէ այս մասին ջանք մը ընել այն կարճ միջոցին համար երբ ընտանեաց անդամները կը հաւաքուին առօրեայ սեղանը։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի (39)

ՌԸՆԷ ՏԸ ԲՕՆ ԺԷ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

(ՆԱՐՄԹԻՐ—ՄԱՄՈՒՆՔ)

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՏԵՐԱՆԱՑ ՆԱԼԻՆՈՒԹՅԱՆԸՆ

Արթնանալով իսկոյն չօչափած էր մարմնը, յատոյ հալիի մը մէջ զէմքը դիտած, չիմնալով երեւակայել որ կէս ժամ չուանի մը ծայրը կախուած մնալէ ետք երկրի ու երկինքի միջեւ, գեռ ողջ կը մնար, և սասարիկ եռանդով կը փարէր կեանքին։ Կարծես այդ վայրկենէն սկսեալ իր կեանքը նպատակ մը ունէր։

Նոյն օրն իսկ ամեն մանրամասնութիւնները տուաւ Բեքքինին զորս անիկա հարցուց Լատրան կղզիներուն և Ջուբիեդէքին կազմակերպութեանը վրայ։ Իմացաւ թէ ծովապատակներուն կեդրոնատեղն էր Վանկ Մու և հաստատեց խոստումը զոր ըրած էր անգլիացիներն հոն առաջնորդելու համար՝ երբ անոնք ուզէին ցամաք ելնելու փորձ մը ընել։

Այն տանն իր յարուցեալին աջակցութեանը վրայ յոյժ վստահ, նաւապետը վայրկեան մը չկրնացուց։ Բէյ-Հօն թաղով սբր Արթուրին պահպանութեանը ներքեւ, գնաց գտաւ գաղթականութեան կառավարիչը՝ հաղորդելու համար իր թանկագին տեղեկութիւնները, առանց սակայն խոստովանելու թէ ինչ տարօրինակ ազդեցութ կը քաղէր զանոնք։ Աւելցուց թէ տեղի ունէր հաւատալու որ փոխարքան չպիտի ընդդիմանար արշաւանքին, և ինքզինքն ու էֆէնտիները առաջարկեց մասնակցելու։

Դիւրին է հասկնալ թէ պաշտօնատարը փութաց ընդունիլ այս առաջարկը, վասնզի մաքսախոյզն իրաւամբ լաւագոյն նաւադներէ մէկն էր երկրին։ Ասկից զատ, իր նաւը անանկ մը զինուած էր որ կրնար յոյժ պատկառելի մարտանաւ մը ըլլալ։ Որոշեց այն իրիկունն իսկ հաւաքել իր ցամաքային ու ծովային ապահովը։ Եւ Քանկ իշխանին բարեացակամութիւնը ապահովեցաւ ծանուցելուն պէս, վասնզի չէր ուզեր վէճ յարուցանել Զինական իշխանութեանց հետ, իրերը չուառ առաջ պիտի երթային։

Իր ձեռնարկին արդիւնքէն հիացած, Բեքքինս փութաց տարանոց վերադառնալ և որոշեց անմիջապէս Քանդոն երթալ, Մէնկին եռանդը բորբոքելու և կարգ մը հաշուական խնդիրներ կարգադրելու համար Պ. Լոթերի հետ։

Համաձայնեցաւ նաեւ սբր Արթուրին հետ որ սա էֆէնտիներ՝ երկայմը Լատրաններու զէմ յարձակման մասնակցելու վիճակին բերելու համար։ Քանդոնէն դարձին պատրաստ պիտի գտնէր զայն ի Լէնդէն։ Անկից մինչեւ Լէն-Թաօ պիտի իջնէին, այսինքն Հանկ-Քանկէն քանի մը մղոն հեռու, գտնուելու համար այն անդրլիական չոգենաւերուն ճանքուն վրայ զոր կառավարիչը նշանակած պիտի ըլլար՝ ուզղակի ծովապատակներուն վրայ յարձակելու համար։

Այս ամենը կարգադրելէն ետք, Սոլ-Պրատէի պաշտպանը որոշեց չբաժնուիլ Բէյ-Հօէն, և որովհետեւ սա, վերկենցաղէն հօթանասուն ժամ ետքը աքանչելապէս առողջ էր, տարաւ զայն նոյն չոգենաւը որ առջի օրը Մէնկի մակոյկը քաշած տարած էր։ Իրիկունը գործակալատուն հասաւ ուր հաստատիլ յուսոյ նախկին ծովահէնը իր յատուկ սենեկին մէջ, պատմեց Լոթերին ինչ որ տեղի ունեցեր էր իր մեկնումէն ի վեր։

Զարմացմամբ տեսաւ թէ իր բարեկամը ինաւ իր սպասած զարմանքը չյայտնեց։

—Կը տեսնէք, սիրելիս, ըսաւ զուլեցերի վաճառականը, այս ամենը թերեւս չատ ադէկ ըլլայ ուրիշ տաեն մը, բայց կը վախնամ որ շեմ սխալիր, երբ տասը հինգ օր առաջ ձեզ հաղորդեցի իմ երկիւղներս։

—Ի՞նչ ըսել կուզէք։

—Հոս մտած տեսենիդ բան մը չտեսաք։

—Մեր քարափն ելայ, ուր մէկուն չը հանդիպեցայ։

—Լաւ ուրեմն, եթէ նաւահանգիստին կողմէն եկած ըլլայիք, հոն չատ չարաղուշակ իրարանցում մը պիտի տեսնէիք։

—Ժողովուրդը անուշա՞ պիտէ արդէն որ ապատարիներուն բանակը կը քայէ դէպ հարաւ։

—Այո, զուցէ։ բայց գիտէք որ այդ սուտ կամ իրաւ երկիւղը զոր կը ներշնչեն Թայբինկները, չատ անգամ առիթն է ուրով Քանդոնի իշխանութիւնները կարեւ կը փնտռեն մեզի հետ։

—Քանկ իշխանը մեր դաշնակիցն է։

—Եթէ խուժանին պէտք ունի, պիտի թողու որ թալանն ու խողոտումն մեզի, եռբէն ամեն հնարաւոր զոհացում տալու համար։

—Ի՞նչ են ուրեմն ձեր դիտաւորութիւնները։

—Վաղն առաւոտ հեռանալ ասկից։ Կուզէի այս իրիկուն իսկ ճամբայ ելլել։

—Տիկին Լոթերին խմաց տուէք։

—Այո, բայց առանց զինքն ահաբեկելու։ Հսկ թէ գործերս դիս Հանկ-Քանկ կը կոչեն և թէ, որովհետեւ կրնար պատահիլ որ քանի մը չարաթ մնայինք, ըստ այնմ վարուելու էր։

—Կեցցե՛ս։ Վաղը, արշալոյսին կրնանք կծկել։

—Մեզի հե՞տ պիտի գաս։

—Անշուշտ։ Ձեզ և Մէնկ նախապահը տեսնելու եկած էի։ Անշուշտ իր ամարանոցն է. հիմակ հոն կը վազեմ։ Ինքն ալ հոն կը գտնուի։ Ձեր սիրտն ի՞նչ է։ Բոլորովին ձերն եմ, որքան ալ համոզած ըլլամ ձեր սիրտն մասին։

—Սիրելի Բեքքինս, եթէ մինակ ըլլայի, պէտք չունիմ ձեզ ըսելու թէ աւելի հանգարտ պիտի ըլլայի, բայց սիրուն կենակցուհի մը ունիմ որ անձնուիրութիւնն ըրած է հոս ապրելու իմ քովս։ Ցանցաւոր եմ այս զոհողութիւնն ընդունելուս, վասն զի Քանդոնի մէջ եւրոպացի կիներուն բնակութիւնն արգիլող օրէնքը չենթադրեցաւ։ Իրրեւ թոյլատրութիւն արտօնուած է տիկին Լոթերի ներկայութիւնը գործակատարան մէջ։ Ուրեմն ամենափոքրն պարարտակ մը պէտք է՝ ամենամեծ տաղտուկներ պատճառելու համար մեզի։

—Իրաւունք ունիք։ Մէնկին կերթամ։ Դուք այն միջոցին ազէկ մը որոշեցէք ձեր բարի կարգադրութիւնները՝ վասն արշալոյսն առաջ կարենալ անհետանալու համար։

Այս ըսելէն ետքը, նաւապետը իր յարկն ելաւ Բէյ-Հօն առնելու համար, յետոյ իր մակոյկը գնաց և Հօնան կղզին ուղղուեցաւ։

Նաւահանգիստէն անցած պահուն, նշմարեց որ մեծ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր հոն և վազեցաւ որ Պ. Լոթէր չատ ճիշդ գուշակած չըլլայ միտքերուն ընդհանուր վիճակը, վասնզի թուեցաւ իրեն թէ իր մակոյկը որուն նաւագները հնդիկ էին, տեղ տեղ մրմունջներով ու ամենագէշ մակդիրներով կ'ընդունուէին։

Բայց Բեքքինս այնքան քիչ բանի համար յուսահատող մարդ չէր։ Հանդարտօրէն չարունակեց իր ճամբան և իսկոյն հասաւ փոքր նաւամատոյցը զոր Մէնկ չինել տուած էր ամարանոցին առջե

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6/18 ԴԵԿՏ. 1894

ԽՈՐՔԳՈՒՆԿԱՑՔ

ԵՍԱՐԵՍ Ա.ՇԵՆԱՏՈՒ ՄԸ

Ֆրանսա համեմատապէս երիտասարդ տարիքի մէջ կորոյս յամառ աշխատող մը, որոյ վրայ իրաւամբ կը դնէր մեծ յոյսեր։ Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետ Պ. Օկիւսդ Պիւրսօ, որոյ մահը ծանուցինք, 1851ին ծնած ըլլալով, իբրեւ պետական մարդ տակաւին երիտասարդ կրնար սեպուիլ։ Բայց իւր անհատական կեանքը իւր պետական կեանքէն աւելի նշանաւոր եղաւ։ Իւր հայր, Լիոնի պայտարական վարժարանին մէջ համեստ պաշտօնեայ մը, դժուարաւ կ'ապրեցնէր իւր կինն ու չորս զաւակները։ Իւր հօր մահէն հազիւ երկու շաբաթ առաջ ծնած, Պ. Պիւրսօ իւր հայրը չճանչցաւ, և վշտահար մօրմէ մը ծնած, ինքն ալ դրեթէ բոլոր կեանքն հիւանդոտ անցուց։

Հարկաւ լսած էք բժիշկներու այն խօսքը թէ առողջ միտքն և առողջ հոգին առողջ մարմնոյ մէջ կ'ըլլան։ Պիւրսոյի կեանքն այն վարդապետութեան հերքումն էր։ Քիչիր անոր չափ մտքուր հոգի, վեհ զգայութիւններ, սուր միտք և տակուն նկարագիր ունեցած են անոր մարմնոյն չափ տկար պատեանի մը մէջ պատսպարուած։

Որբ Պիւրսօ, որոյ մայրը լուսայարութիւն կ'ընէր զինք կերակրելու համար, հասարակաց նախակրթարան մը դրուեցաւ, և ընտանիքին բեռ չըլլալու համար կանուխէն աշկերտ արուեցաւ ոստայնանկի մը։ Բայց ցերեկներն արհեստ բանելով, գիշերները կը կարդար։ Այս կերպիւ այնքան յառաջ գնաց որ յայտնեցաւ Լիոնի Լիոսէին մէջ իբրեւ ձրիավարժ ընդունուիլ մը։ Բայց իւր պատանեկան հոգին անտարբեր չէր ընտանիքին կոչումներուն, թէպէտ չորս զաւակաց կրտսերագոյնն ըլլար, և դպրոցին մէջ կրկնիչի պաշտօն ստանձնելով ու դուրսը դասեր տալով, տարեկան 1,000 ֆր. մը շահեց երբ 14 տարեկան էր տակաւին։ Իւր կանխահաս մտքին արտասովոր փայլը չուռալ ուշադրութիւն դրաւեց, և Փարիզի Սենդ Պարպ կրթարանն ուզեց իւր ձրիավարժ ուսանողաց մէջ ունենալ զՊիւրսօ, վստահ ըլլալով թէ կրթարանաց տարեկան մրցման մէջ Լիոնցի պատանին ճերմակերես պիտի հանէր զՍենդ Պարպ։ Պիւրսօ կը վարանէր, իւր մօր և եղբարց վրայ մտածելով. բայց երբ անոնց համար փոքրիկ ապրուստ մը ապահովուեցաւ, ինքզինք Փարիզ հասցուց։ 1870ին կրթարանները ուսանողաց ընդհանուր մրցման մէջ փիլիսոփայութեան պատուոյ մրցանակը կորզեց, և յաջիմանակաւ մտաւ Էքոլ Նորմալ աւագ վարժարանին դպրութեանց ճիւղը։

Թիչ հաքը պատերազմ ծագեցաւ, և թէպէտ Նորմալէն ուսանողք զերծ էին զինուորական ծառայութենէ, բայց ինքը փրանսական Հայրենեաց պաշտպանութեան գործակցելու իրաւունքին վրայ պնդեց, Գերմաններուն դէմ իբրեւ ենթասպայ քաղաքէս ճակատեցաւ Պուրպաքի զօրավարին պատկանող դնդի մը մէջ, և թէպէտ ի վերջոյ գերի վարեցաւ, բայց փախաւ։ Բռնուեցաւ։ Նորէն փախաւ։ Նորէն բռնուեցաւ, և աւելի խիստ հսկողութեան մը ենթարկեցաւ։ այլ վերջապէս փախաւ, և Պատուոյ Լեգէոնով վարձատրեցաւ երբ 20 տարու չկար։ Պատանւոյնն ստացաւ կրթական նախարար Պ. Ժիւլ Սիմոնի ձեռքէն։ Այս առթիւ կը յիշուի իւր մէկ փոքր բանախօսութիւն, յորում կ'ըսէր թէ «Գերմանիա մեզ յաղթեց մեր դպրոցական ու գիտութեան շնորհիւ։ Պէտք է մեր պարտութեան վոխարինութիւնը պատրաստենք՝ պահելով յիշատակն իրագործութեան այն սոսկալի դասին, և երկիրը վերականգնելու համար, այս բարձրագոյն Վարժապետանոց (Էքոլ Նորմալ) բարձր պարտականութիւններ ունի կատարելիք»։

1874ին եղաւ՝ փիլիսոփայութեան ուսուցչի փայլուն քննութիւնէ մը ետքն, և Սենդ Էթիէնի Լիսէին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ։ Իւր երբայց մին Քիլի դացած էր առեւտրական գործով և հոն կարգուած։ Ֆրանսա դարձաւ իւր կնոջ և զաւկի մը հետ, ու շատ չանցած մեռաւ, աղքատ վիճակի մէջ թողլով իւր ընտանիք։ Պիւրսօ ստանձնեց այն ընտանիքին հոգն, և 1879ին ամուսնացաւ իւր եղբօր այրիին հետ։ Նոյն պատճառն ստանձնեց իւր մէկ ուրիշ վարժուհի եղբօր պարտուց կարգադրումն, որպէս զի ընտանիքին անուշը չարտասուի։ Վճարելու համար այս պարտք, ձեռնարկեց դժուար թարգմանութեանց։ Անգլիերէնէ թարգմանեց Հէրպերդ Սբենսըրի և գերմաներէնէ՝ Շոբենհաուէրի խմաստասիրական գործերն, և թէպէտ երկուքն ալ կէս տարոյ մէջ վճարեց իւր եղբօր պարտքը, բայց ինքն ալ տկար ինկաւ։ Ուղեղային չափազանց յոգնութիւնը պարտաւորեց զինք պահ մը դադրեցնել ամեն իմացական աշխատութիւն։

Ի Փարիզ Լուի-լը-Կրան Լիսէին մէջ ուսուցչութեան կոչուելով, սիրելի եղաւ իւր աշակերտներուն, որք կը սքանչանային իւր խստապիպ մեթոտին, իւր կորովի տարամարտութեան և առատաձեռն պերճախօսութեան վրայ, ինչպէս և իւր ժողովրդասէր ոգւոյն վրայ։ Ղի կատարելապէս ժողովրդի զաւակ մ'էր։ Ոչ ոք զարմացաւ երբ Բօլ Պէռ կրթական նախարար ըլլալով Կամպէդդայի դահլիճին մէջ, 1881 Նոյմ.ին, իրեն գիւանապետառաւ զՊիւրսօ։ Ցօրէ անտի քաղաքական մարդ մ'եղաւ խնամասէր և գրագէտ դասախօսն։ 1885ին Ռօնի գաւառէն (իւր ծննդավայրը Լիոն քաղաքէն) երեսփոխան ընտրեցաւ 130 հազար քուէարկուներու 86 հազարին քուէով։ Քաղաքական, գանձային և տնտեսական խնդիրները սիրելու և իւրացնելու մասին նոյն արագամտութիւնը ցոյց տուաւ որով տիրած էր ամենէն խրթին բնաղանցութեանց, և 1887ին և 1888ին կրթական նախարարութեան երմտայոյցին տեղեկարերն եղաւ, ինք որ կրթական բարձրագոյնները կանուխէն իւր մտածմանց առարկայ ըրած էր։ 1889ին երմտայոյցի ամբողջութեան տեղեկարեր եղաւ։ Իւր տեղեկագիրը մէկ մէկ հեղինակութիւն էին, և Աժենի պատյէ մը եռաքն, այն ֆրանսական գաղթականութեան երմտայոյցին վրայ իւր յօրինած տեղեկագիր ապա մասնաւոր հատորի մը ձեւով հրատարակեցաւ։

Ցահոմէի խնդրոյն ժամանակ ծովային նախարար եղաւ, և հոն ալ վարչական տաղանդ ցուցուց, նպաստելով այն արշաւանքին յաջողութեան։ 1890ին մին էր չորս պատուիրակներէն զոր Ֆրանսա զրկեց Վիլհելմ կայսեր հաւաքած Գործաւորական Համաժողովոյն։ Խոսապէս թափանցած ըլլալով գերմանական գլխաւորութեան ու գիտութեան, ու քաջ գերմանագէտ, Պիւրսօ Պերլինի մէջ պատիւ բերաւ Ֆրանսայի, և համակրանք ընդունուեցաւ Վիլհելմ կայսեր և բովանդակ գերման դիտակաց աշխարհին կողմէ։ Ի դարձին Փարիզ, տեղեկաբեր կարգեցաւ Պանք տը Ֆրանսի առանձնաշնորհմանց նորոգման յանձնաժողովոյն, և այն առթիւ պատրաստած նշանաւոր տեղեկագրով ալ (զոր ժամանակին յիշած ենք մասնաւոր խմբագրականով) գանձային ու տնտեսական խնդիրներու քաջաւարժ մտք մը երեւան բերաւ, ամենապարզ ձեւով ներկայելով Ֆրանսական Պետութեան անտեսական և դրամական կազմակերպութեան բովանդակ մեքենականութիւնը։ Ցաչագոյտ գրիչներ, նախանձոտ հակառակորդներ, չարասիրտ բանասարկուներ չամչցան ամբաստանել զինք թէ Պանք տը Ֆրանսի առանձնաշնորհումներուն նորոգման համար մեծաքանակ գումար մը ստացած էր այն պետական Պանքայէն։ որովհետեւ ինք Պիւրսօ ժամանակաւ կը գրքերուն մէջ կարգ մը յօդուածներ գրած էր այն Պանքային առանձնաշնորհմանց դէմ, և իւր տեղեկագրով լեզու կը փոխեր բոլորովին։ Պիւրսօ դատ բացաւ, բանտարկութեան դատապարտել տուաւ Լէոն Բուրժ անուն «մեծատանց թշնամի» կամ հակահրէական» լրագրին խմբագրապետ Պ. Տրիւմն, և թէպէտ գնուձ ոգիներ չդադրեցան հաւատելէ զինք, բայց ոչ մէկ լրամիտ Ֆրանսայի վայրկեան մը կասկածի տակ դրաւ պարկեշտ երիտասարդին և յամառ աշխատողին անկեղծութիւնն և ուղղամտութիւնը։ Դատարանին առջեւ յայտարարած էր Պիւրսօ թէ «Պատիւս միակ հարստութիւնն է զոր պիտի թողում ընտանիքիս», և կէս առ կէս ճշդուեցաւ իւր այս գուշակութիւնն։

Իւր վերջին այլ ոչ նուազ կարեւոր պաշտօններն եղան Եմտական Նախարարի և յետոյ Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետի պաշտօնները։ Սիրելի ըլլալով Պ. Քաղմիր Բէրիէի, իւր ձեռքէ էր վարչապետ ըլլալ. բայց հիւանդութիւնն արգելն յառաջացած կը զգար։ Նա որ Ֆրանսայի միլիառներուն հետ խաղացած էր, ապքատ վիճակի մէջ կը թողու իւր ընտանիք։ Բայց երբ լեարդի և սրտի հիւանդութիւններէ գեռնահարուած կը զառանցէր և յաճախ կը յիշեցնէր անուանքն իւր կնոջ, իւր երկուց զաւակաց և իւր եղբօր զաւկին՝ զանոնք անպաշտպան ձգելուն համար ցաւելով, Պ. Քաղմիր Բէրիէ որ այս մահուան անկողնոյն վրայ երկիցս այցելեց հիւանդին, կրցաւ հաւատել անոր թէ «բնաւ հոգ չընէ իւր ընտանեաց ապագային համար»։ Ապահովագրական ընկերութիւնք չէին կրնար հիւանդ անձի մը կեանքն ապահովագրել, որպէս զի հարստութիւն մը թողուր իւր ընտանեաց։ Բայց իւր այսչափ նշանաւոր մէկ զաւկին օգնութեան կը փութայ Ֆրանսա, ո՛չ միայն Պետութեան ծախիւք փառաւոր թաղում ընելով անոր, այլ և 10 հազար ֆր.ի տարեկան թոշակ մը կապելով անոր ընտանեաց, և զաւկերը կառավարութեան ծախիւք կրթելով։

Պիւրսօ գեղեցիկ նկարագրի մը ներհնչող օրինակէն զատ, կը թողու լուրջ ուսումնասիրութիւններ Ռէվէ-ոը Մոնդին, Իմպրէսիոնի Հանդէսին և ուրիշ հրատարակութեանց մէջ։ Գաղափարաց մէջ չափաւոր, ոգիամիտ հանրավարական մ'էր, հակակրօնական հարձակումներու թշնամի, ճշմարիտ ազատամիտ, այսինքն՝ յարգող այլոց գաղափարներուն և ներողամիտ այլոց դատողութիւններուն։ Այսպիսի գլուխներու կը պարտի Ֆրանսայի վարչական այժմեան դրութիւնն իւր ապահովակալ կացութիւն, և ոչ՝ Պիւրսոյի նման խորհողներ ու գործողներ յարգուին Ֆրանսայի մէջ, հոն այն գրութիւն հաստատ հիմերու վրայ կեցած կրնայ համարուիլ։

Բ. Ֆ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԱՍԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՆ (100 միլիոն ռուբլի 3½ տոկոսով) ստորագրուեցաւ Սանկտ Պետերբուրգ, և միայն Փեթերսպուրկ քաղաքը մէկ միլիառ 200 միլիոն ֆր. ստորագրեցաւ։

ԱՆԳԼԻԱ.—Լոնտոնէ կը հեռագրուի թէ Բրիտանական ծովային նախարարութիւնն որոշեր է Մանչի նաւատորմը զօրացնել՝ առաջին կարգի երկու զրահաւոր և երկու սրընթաց մարտանաւ աւելցնելով անոր վրայ։

—Անգլ. թերթ մը կը գրէ թէ Ալեքսանդր Գ. իւր կնոջ քրոջ՝ Կալէսի իշխանուհւոյն կատած է 250 հազար ֆր. ի նշան համակրութեան, և այլի կայսրուհւոյն թոյնած է տարեկան 2½ միլիոն ֆր.ի եկամուտ մը, պալատ մը Փեթերսպուրկի մէջ, մեծ տարակ մը Խրիմու մէջ, նաև Լիվատիայի ամրանոցն ուր մեռաւ։ Իւր կրտսեր դուստր Օլգա տարեկան մէկ միլիոն ֆր.ի եկամուտ պիտի ընդունի՝ իւր չամահաստութեան օրէն հաշուելով։

ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ պիտի բացուի Փետր. 5ին (Ն. Տ.)։ Ներկայ Խորհրդարանին չորրորդ և վերջին նստաշրջանը պիտի ըլլայ այս. զի Ֆարֆէյշիրի և Ռրիկի ընտրական պարտութիւններէն ի վեր Լորդ Ռոզպէրիի դահլիճն վարին այնքան կոտրած է որ ըստ կարի չուտ ընտրողաց դատաստանին կոչում ընելու օրինական պարտաւորութեան ներքեւ կը գտնուի։ Նախարարութեան մեծամասնութիւնն այսօր 15 քուէէն ալ վար է եթէ փառէէնանք դասալիք ըլլան, ինչպէս քանիցս եղան վերջին նստաշրջանին մէջ։ Ցիշեալ երկու ամիսներուն կորուստը նախարարութեան համար 4 քուէի կորուստ կը նշանակէր։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այս տարուց երեսփոխանական ընտրութիւնք Պահպանողականներուն նպաստաւոր պիտի ըլլան, և վերստին Լորդ Սալզպըրի յիշխանութիւն պիտի անցնի։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ կողմէ արտասովոր դեսպան մը Փեթերսպուրգի հասաւ, Նիքոլաս Բ. կայսեր գահակալութիւնը շնորհաւորելու յանուն Նասրէտտին Շահին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.—Պ. տը Պլովից քնարերգական շեչտեր կ'ասուու Կալէսի իշխանին Ռուսիոյ մէջ թոյնած լաւ յիշատակին վրայ խօսելու առթիւ։ Կ'ըսէ թէ «Կալէսի իշխանն այս առթիւ զմայլելի ճարտարութիւն մը ցուցուց։ Իրազեկ բարեկամ մը որ Փեթերսպուրգէ եկաւ Փարիզ, կ'ըսէ թէ Նիքոլա Բ.չատ խորժեցաւ Անգլիոյ գահաժառանգէն, և ռուսերէն և անգլիերէն քանիցս բացագանչեց լսելի կերպիւ։ «Ի՜նչ սիրուն մարդ։ Ի՜նչ պատուական անձնաւորութիւն։ Ո՜րպիսի փոխիլուչ ձեւեր։» Ալեքսանդր Գ.ի մահէն ետքը Կալէսի իշխանն առաջին անձն եղաւ զնիքոլա Բ. ողջունելու «Ձեր վեհափառութիւն» տիտղոսով, և Ձարն սքանչացումով բացագանչեց. «Ի՜նչ դիւանագէտ է իմ մօրեղբայրս։ Մ'զք որ անդէ. օրէնքն անոր կ'արգիլէ արտաքին գործոց նախարար ըլլալ։ զարմանալի բաներ պիտի տեսնուին այն ատեն։» Որովհետեւ այս բաներ կը պատմուին Ռուսիոյ մէջ, ուր անուշտ կը չափազանցնին, արձագանգը մինչեւ Փարիզ կուգայ։ Ձարն իւր դահակալութեան առթիւ իշխանին խնդակցութեանց այսպէս պատասխաներ է. «Ապահով կրնաք ըլլալ թէ ցոյչափ ապրիմ՝ մեր մէջ ազգականի սիրալիր զգացումներ միայն պիտի տիրեն։» Պ. տը Պլովից կը յայտնէ թէ Կալէսի իշխանն այժմ օրուան մարդն է Ֆրանսայի կառավարական և քաղաքական տիրոջներուն մէջ, և անոր վրայ մեծ յոյսեր կը դրուին Անգլիոյ, և Ֆրանսայի համաձայնութեան իրագործման համար։ Այսպիսի համաձայնութեան մը յուսով, Ֆրանսական գլխաւոր թերթերն ևս զգալապէս բարեփոխուած են իրենց լեզուն Անգլիոյ նկատմամբ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ ՄԸ.—Վիքտորիա Թագուհւոյն Ուինտսորի պալատն մէջ նախարարապետ մը յանկարծամահ եղաւ անցեալ օր։ Նախարարք ոմանք հոն զացեր էին՝ Ն. Վեհափառութեան նախագահութեամբ գումարուելու և Խորհրդարանին գումարման թուականն որոշելու համար (Փետր. 5ին)։ Քանատայի նախարարապետ Սրբ Ճոն Թոմբրն եւս հոն էր, Պետական Խորհրդոյ անդամութեան երդումն ընելու համար, որ Անգլիոյ մէջ կը նշանակէ թէ այս պատուոյն կոչուած անձը «նախարարցու» է։ Երբ սեղան նստելու վրայ էին, որուն Թագուհին ներկայ չէր, Սրբ Ճոնի չունչը կորցուցաւ, և հազիւ ինքզինք նետուց ներկայ բժիշկին՝ Տքթ. Ռէյտի բազկաց մէջ, և թէպէտ պրանտի տուին իրեն, բայց քանի մը վայրկենէն հոգին աւանդեց։ Թագուհին չատ տարբեցաւ այս անակնկալ դժբախտութեան համար։ Քանատայի մէջ նախարարապետին սուգը բըռնեցին։ Հանգուցեալին կինն այնքան գէշ ազդուեցաւ որ կը վախցուի թէ խելքին չգայ։ 1892էն ի վեր նախարարապետ էր, և իբրեւ անգլ. իրաւաբան ի Փարիզ անդամակցեցաւ Պէհրինկի փոկորսութեան դատարանին։

ՕՁԵՐՈՒ ՄԷՋ.—Լոնտոնի կենդանական պարտէզին մէջ օձի մը ուրիշ օձ կուլ տալն արդէն գրուած էր։ Բարեյուսոյ Հրուանդանէն կը գրուի Լոնտոնի լրագրերուն թէ Մայլբերպիի ագարակին մօտ վերջերս մեռուցին սեւ օձ մը այնքան մեծ և գէր որ հետաքրքրելով՝ մարմինը բացին, և տեսան որ գրեթէ իրեն չափ երկար գեղեր օձ մը կուլ տուած էր։ Դեղին օձին ալ փորին մէջ գտան բաւական խոշոր սեւ օձ մը, որ կը պարունակէր 30 ձու, որոց ամեն մէկուն մէջ ողջ օձիկ մը կար, որք այս բազմապատիկ պատեաններուն մէջ անհանգիստ չէին եղած։ Ուրեմն, մէկ օձի փորին մէջ տարբեր չափերով 32 օձ կար։ Հետեւապէս, ի Լոնտոն տեղի ունեցած կենդանական դէպքին զարմանալու չէ, կ'ըսէ թղթակիցը։

ԶԵԿՈՒՑԱ.—Անցեալներն հրատարակուած Իզմիրի նամակի մը վրայ փոխանակ Հոկտ. ամսաթիւ դրուելու, սխալմամբ Նոյմ.ի ամսաթիւ դրուած է։

ԽԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՕՈՒՂՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. Պ. ՊԻԻՐՍՕՅԻ ՓԱՐԻԶ, 16.— Պ. Պիւրսոյի յուղարկաւորութիւնը պետութեան ծախքով և մեծ հանդէսով տեղի ունեցաւ։ Հանրապետութեան Նախագահին, դեսպանաց, նախարարաց եւ բազմաթիւ կարեւոր պատգամաւորութեանց ներկայութեամբ։ Երեսփոխանութիւնն ու Մերակոյտը խմբովին ներկայ էին։ Բանախօսութիւններ ըրին Երեսփ. Ժողովոյ դեր-ատենապետը, Մերակոյտի ատենապետը, նախարարապետը, Լիոնի երեսփոխանն ու քաղաքապետն, Էքոլ Նորմալի տնօրէնն, յիշելով հանգուցեալին կեանքն, որ խոնարհագոյն կարգէ բարձրացաւ առաջին աստիճանի, և թէպէտ զրպարտութեանց նշանակ եղաւ, բայց երբէք արդարութիւնը պարզերես հանեց զինք։ (Տես այս աւուր Խմբագրականին մէջ)։

ԻՏԱԼԻԱՆԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

ՀՌՈՄ. — Նախարարական հրամանագիր մը պաշտօնակ կ'ընէ ոստիկանական ոյժ գործակալներն որք Պանք-Ռոմանայի դատին վերաբերեալ թուղթերը գաղտագողի տարած յանձնած էին Պ. Ճոլիոլիի։ Պ. Ճոլիոլի Ֆիորէնցա գնաց։

—Ընդդիմադիր կուսակցութենէն 150 երեսփոխանք, ընդ որս նախկին վարչապետ Ռուտինիմարքիզը, գիտոզութիւն ըրին նստաշրջանին դադարման դէմ։

—Կ'ըսուի թէ Խորհրդարանին նստաշրջանը պիտի փակի յունուար 4ին, դահճառին ուղերձերը ներկայացնելէ ետքը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Սոֆիոյ, 17.— Նորընտիր Սոպրանիէի անդամց ընտրութիւնները վաւերացան, և ժողովն իր վերջնական ձեւն առաւ։ Հեռաւոր Պ. Սթոյլովի վարչութիւնն որ առժամապէս գործերը կը վարէր Պ. Սթամպուլովի հրաժարեցուցէն ի վեր, իւր պաշտօնը վերջացած նկատելով հրաժարեցաւ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԵՐԳԻՆԷ Տ. ԳԱԼՃԵԱՆ

ՓՈՒՆՋ

Դոյտրիկ բանաստեղծութեանց հաւաքածոյ մը՝ Պաղատալեան գեղեցիկ տպագրութեամբ։ Մանկամարդ հեղինակուհին այս առաջին հատորին մէջ ամփոփած է իր անդարանիկ ներշնչումները։ Փունջը, կաղանդի առթիւ, կրնայ նուիրուիլ երկու սեռէ դպրոցականներու։ Վաճառման կեդրոնատեղիներն են՝ Պոլսոյ կողմը Պոլսոյ և Ցակոբ աղաներու խանութները, կամուրջին գլուխը. նաև Զարեհ Թորոսեանի, Պաղատալեան, Պալենց և Աշճեան գրատուներ։ Զալաթիոյ կողմը, Բիւզանդեան գրատուն, Սեղբոս խան։ Գին 10 դրուշ։

203 2—8

Ուսումնական Խորհուրդէն վկայեալ պատուաւոր ուսուցիչ մը պատրաստ է լեզուաց ճիւղը դասախօսել մասնաւոր տանց և վարժարանաց մէջ։ Օսմաներէն գեղագրութիւն նաև կատարելապէս կարող է ուսուցանել. դիմել Արէ-Ելքի խմբագրութեան։ 200 3—6

ԲԱՌԴԻՐԲ ՀԱՅԵՐԷՆ-ԴԱՂԴԻԵՐԷՆ

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Կը պարունակէ 25,000 բառք և ոճք, հանդերձ գիտական և յատուկ անուանց բառերով։ Այնքան համար օգտակար և դիւրագիր լաւագիրք մը. քառդոնէ կազմ 15, փառակազմ 17½ և կաշեկազմ 20 ղ։ Մեծ. Տնօրէն-Ուսուցչաց համար փոստի ծախքը վրան է։ Դպրոցաց և մեծաքանակ գնողաց զեղչացուցիչ զեղչ։ Միակ կեդրոնատեղին է հրատարակողին գրատունը, Զ. Թորոսեան Պահճէ-Գարու թիւ 4, ուր զբրկուելու են յանձնարարութիւնք։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ու Քաղաքական Ժողովներու դիւանները երէկ ի նիստ գումարեցան Պատրիարքարանի մէջ՝ Պատրիարքական Գեր. Տեղապահին նախագահութեամբ, և վաղուան գումարելի Ժողովին վրայ նախապատրաստական խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

Պատրիարքի ընտրութեան Ժողովոյ նիստը տեղի պիտի ունենայ Մայր-եկեղեցւոյ կանոնց կողմի տաճարին մէջ, վաղը, 7 դեկտեմբեր, չորեքշաբթի, ժամ 5 ին։

Աւասիկ անուանքն այդ Ժողովոյ անդամից, որոց հրաւէր ուղղուած է.

ԵՂԷՊԵՑՈՒՈՅ ԱՆԴԱՄՔ

1. Սիմէոն Եպս. Սէֆէրեան
2. Մատթէոս » Իզմիրլեան
3. Մելքիսեդեկ » Մուրատեանց
4. Գրիգորիս » Ակէսթեան
5. Յովհաննէս վրդ. Արշարունի
6. Վահան » Ցակոբեան
7. Ցակոբ » Փափազեան
8. Գարեգին » Թաթարեան
9. Յովհաննէս քհյ. Մկրեան
10. Սահակ » Տ. Սարգսեան
11. Արիստակէս » Մամբրէեան
12. Խաչատուր » Տ. Գարբրիէլեան
13. Գաբրիէլ » Խանճեան
14. Արիստակէս » Ճիզմէճեան
15. Յովհաննէս » Շահպազեան

* * *

Կ. ՊՈԼՍԷՆ

1. Անտոն էֆ. Հաճեան
2. Բարսեղ » Աւետիսեան
3. » » Հալաճեան
4. » » Ստամպուլլուեան
5. Գաբրիէլ » Գաբրիէլեան
6. » » Նորատունկեան
7. Գառնիկ » Արշուիր
8. Գասպար » Գասպարեան (տքթ.)
9. Գէորգ » Թօփալեան
10. Գրիգոր » Շամտանճեան
11. » » Խորեան
12. Գրիգոր » Աբեանաքեան
13. Եղիա » Տէմիրճիպաշեան
14. Եղիազար » Մելիքեան
15. Երամ » Ճէնաղեան
16. Երուանդ » Ոսկան
17. Էլիա » Զայեան
18. Թագւոր » Համամճեան
19. Խաչիկ » Մանեասեան
20. Կարապետ » Բալուճճեան
21. Կարապետ » Լգնայեան
22. Համբարձ. » Մազալուլեան
23. Ղազար » Հովուեան
24. Մարուքէ » Ֆրէնկեան
25. Մագուտ » Խիտավերտեան
26. » » Հարէնց
27. Մելքոն » Հալաճեան
28. Մինասեան » Ցովսեփեան
29. » » Սէթեան
30. » » Վարդազարեան
31. Մինրան » Շերինեան
32. Մկրտիչ » Սասսեան
33. » » Մանուկեան
34. » » Մեզպուրեան
35. Ցակոբ » Պօղոսկեան
36. » » Ոսկան
37. » » Պէնկեան
38. » » Ֆրէնկեան
39. Ցարութիւն » Նորատունկեան
40. » » Սարգսեան
41. » » Մոսմիշեան
42. » » Ն. Մօսմիշեան
43. » » Մէրեէմզուլի
44. Յովսեփ » Ցովսեփեան
45. Ցովհ. » Կրճիկեան
46. » » Թորոսեան
47. » » Նուրեան
48. » » Ագնաւորեան
49. Նասիպ » Գարագաշեան
50. Նշան » Փափազեան
51. Նշան » Ճիվանեան
52. Պաղտիկ » Նէվրուզ
53. Պատրիկ » Կիւլէզնկեան
54. Պարգեւ » Փափազեան
55. Պօղոս » Էնքէրճեան
56. » » Թորգոմ
57. Ռէթէոս » Պէրպէրեան
58. Ռուբէն » Պուլկուրեան
59. Սահակ » Ղազարոսեան
60. Սահակ » Գարաեան
61. Սիմոն » Սեղբոսեան (տքթ.)
62. Մնքրմ. » Մանուկեան
63. Ստեփան » փաշա Ասլանեան
64. Տիգրան » Բարազամեան
65. Տիգրան » Եուսուֆեան
66. Տիրան » Նազարեան

ԳՈՒՍԱՆԷՐԷՆ

1. Աբիկ էֆ. Ուռնճեան
2. Ագիքսանդր » Աբրահամեան
3. Զէնոբ » Տէրսէնց
4. Կարապետ » Իսթիւճեան
5. » » Մուրատեան
6. Կիւլզէնկ » Կիւլզէնկեան
7. Համբարձում » Ալաճաճեան
8. Մատթէոս » Ալիքսանեան
9. Մարկոս » Ադարէգեանց
10. Մելքոն » Կիւրճեան
11. Միհրան » Զօպանեան
12. Մկրտիչ » Ճ. Մելիքեան
13. » » Խաչիկեան
14. Ցակոբ » Իսթիւճեան
15. » » Պոյաճեան
16. Ցեսու » Շամտանճեան
17. Ցովհաննէս » Կիւմշեան
18. » » Պոյաճեան
19. Նշան » Գարագաշեան
20. Պօղոս » Աւգեր
21. Սիմոն պէյ Մագուտա
22. Տիգրան » Ճգնաւորեան
23. Վռամշապուհ » Մանուկեան

Ինչպէս կը տեսնուի այժմ Պոլիս կը գտնուին 15 եկեղեցական և 89 աշխարհական անդամներ։

Վախճանած են 9 անդամ, որոնք են.

Տ. Խորէն եպիսկոպոս Նար Պէյ
Տ. Գարեգին » Սրուանձտեանց
Ալիքսան էֆ. Խորասանճեան
Գրիգոր » Կիւսիւկեան
Խաչիկ » Կամսարական
Սարգիս » Ագաբէգեան
» » Կիւլզէնկեան
Տիգրան » Կիւմիւշկէրտան
» փաշա Փէչտիմալճեան

Ասոնցմէ դուրս Կ. Պոլսէն բացակայ կը գտնուին 12 անդամ. իսկ միւսներուն (15) տեղը պարապ է։

* *

Վաղուան Ժողովին արդիւնքը պիտի ծանուցանենք վաղուան թերթով։

Սիսի Կաթողիկոս հանգուցեալ Մկրտիչ Սրբազանի մահուանն ամիսներուն է Հալէպի Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյն մէջ։

Տօքթ. Տիգրան Փաշա Փէչտիմալճեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ, ի Բերա, մեծաշուք հանդէսով, խուռն և ընտրեալ բազմութեան մը ներկայութեամբ, յորում կը նշմարուէին հայ և օտարազգի բժշկական դասը, պետական անձնաւորութիւններ, առեւտրական ու սեղանաւորական դասուն ներկայացուցիչներ և ամեն անոնք որոնք անուն մը ունին ազգին մէջ, ինչպէս նաեւ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն։

Ժամ 8½ին, յուղարկաւորք համախմբուեցան հանգուցեալին բնակարանը որուն մեծ սրահին մէջ, մահաբեմի մը վրայ կը հանգչէր դագաղը։ Մահուան կարգը կատարուելէ ետք, Գեր. Իզմիրլեան Սրբազանի նախագահութեամբ, դագաղը փոխադրուեցաւ Ս. Երրորդութեան եկեղեցին, ընկերակցութեամբ յուղարկաւորներուն։

Դագաղին ծոպերը բռնած էին Տէլլա-Սուտա Ցայիդ փաշա, Տքթ. Նաֆիէեան փաշա, Սարգիս էֆէնտի Հասմանճեան, Գրիգոր էֆէնտի Կիւմիւշկէրտան, Տքթ. Սդէքուլի և Բարաթէտորի էֆէնտիներ։ Դագաղակիր կաքը ծածկուած էր հանգուցեալին ընտանիքին, բարեկամաց և ազգականաց կողմէ զրկուած բազմաթիւ պսակներով։

Դագաղին կը հետեւէին իբր ոգակիր՝ հանգուցեալին եղբայրը Սուեփան էֆ. Փէչտիմալճեան, քեռայրը՝ Տքթ. Հունբարպէյէնտեան էֆ., քինեկալը՝ Տքթ. Խորասանճեան էֆ. և ներքորդին՝ Գաբրիէլ էֆ. Սերվիչէն։

Տքթ. Սերվիչէն էֆէնտի, այժ չէր ունեցած իր փեսին դագաղին հետեւելու և անոր տանը մէջ ընդունած էր յուղարկաւորաց ցաւակցութիւնները։

Եկեղեցիին մէջ, յաւարտ արարողութեան, զամբանանոցը խօսեցաւ Գեր. Իզմիրլեան Սրբազան, զգածուած չեչտով ու խորին ցաւով նկարագրելով Տիգրան փաշայի օրինակելի ու արժանաւոր կեանքը։

Հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Շիշլիի գերեզմանատունը։ Յուղարկաւորաց չատերը հետեւեցան մեռելակիր կառքին մինչեւ գերեզմանատուն։

Այրի տիկին Փէչտիմալճեան և բոլոր ընտանիքը իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բժշկական դասուն և ամեն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ սղբացեալ ՏՈՒԹ. ՏԻԳՐԱՆ ՓԱՇԱ ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, և իրենց ցաւակցութեան ու հանգիստնաց հաւատքը տուին այս տխուր առթիւ։

Տեարք և Տիկնայք Ցակոբ, Նազարէթ, Ցարութիւն, Համբարձում, Միհրան և Տիգրան Մուրատեան և Որդիք, կը փութան իրենց խորին շնորհակալիքն յայտնել այն ամեն բարեկամաց որոնք բարեհաճեցան զիրենք փութարել իրենց ներկայութեամբ, իրենց մօր, ողբացեալ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԱ Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան հանդէսին։

Մեծրին չուրներ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԸ.—Խարբերդի Պէհէանի դաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Արարկիրի գայմագամ Սապրի էֆէնտի, որուն յաջորդեց Պէհէանի գայմագամ Լութֆի էֆէնտի։ Գրուեցաւ տեղական կառավարութեան որ այդ պաշտօնեայք կատարեն օրինական երդումը։

Լարինէի Նահանգին կեդրոնական Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ Մուսթաֆա Ֆեվզի էֆէնտի, Նախ

Հիլմի էֆէնտի։ Ասոնցմէ Հիլմի էֆէնտի կատարեց օրինական երդումն · իսկ միւսներուն համար գրուեցաւ տեղական կառավարութեանց։

ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Նախարարութեան կողմէ բերուած մեքենաներու միջոցաւ չորցուած պտուղներն ու բանջարեղէններու նմոյշները մատուցուած էին Վեհ. Սուլթանին։ Արդ., Ն. Կ. Վեհափառութիւն իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնած է ձեռք բերուած յաջող արդիւնքին համար և հրամայած է որ այդ տեսակ մեքենաներ ղրկուին Էնկիւրիի ու Պրուսայի տիպար-ագարակներն, ուր ժողովրդեան ցոյց տրուի պտուղ և բանջարեղէն չորցնելու եղանակը և միւս կողմէ հարկ եղած քաջալերութիւնն ըլլայ ժողովրդեան՝ այդ գործութիւնն ընդհանրացնելու համար։

ՇԷՆՔԵՐԸ.—Նախարարայ Խորհուրդը շէնքերու կառուցման մասին հետեւեալ որոշումները տուած է, որք վաւերացած են կայս. Իրատէով։ Այն տեղերու մէջ, ուր շէնքերը քարուկիր կառուցանելու համար օրինական պարտաւորութիւն մը կայ. ըստ առաջնոյն բոլոր շէնքերը քարուկիր պիտի ըլլան. երկրաշարժէն վնասուած շէնքերու միայն վերի յարկը փայտաշէն պիտի ըլլայ, ուր որ ալ գտնուին։ Քարուկիր շէնքերու համար ալ ձեռնհաս պաշտօնեայք միշտ քննութիւն պիտի կատարեն որպէս զի պահանջուած կերպով հաստատուն ըլլան։

ԱՆԵՌԽ ՎԱՌՕԴ.—Օսմանեան անծուխ վառօդի պատրաստութեան յատուկ գործարան մը պիտի կառուցուի, որուն համար զինուորական յանձնախումբ մը Եւրոպա գացած էր համանման հաստատութիւններն աչքէ անցընելու համար։ Արդ., նոյն յանձնախումբը ծրագիր մը պատրաստելով մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։ Այդ նպատակաւ Եւրոպայէ գնուած այլ և այլ գործիքներ մայրաքաղաքս բերուած են։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Աւստրիական դեսպան Պարոն ֆոն Քալիչէ և հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկօրտաթօ երէկ Բ. Դուռն երթալով յայտնեցին Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի հետ։

ՆՈՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆ. — Սպարապետի Դիւան առողջապահական խորհրդոյ անդամ գնդապետ Տոքթ. Պէհճէթ պէյ ծրագիր մը մատուցած է ի կայս. պալատ, քաղաքային բժշկական վարժարանի մը հաստատման համար, որ ունենայ նաև դեղագործութեան և ատամնաբուժութեան յատուկ ճիւղեր։ Տոքթ. Պէհճէթ պէյ այցելած ըլլալով Հռոմի, Պէրլինի և Բարլզի բժշկական համալսարաններն, իր ծրագիրը պատրաստած է այդ հաստատութեանց մէջ տեսնուած կատարելագործութիւններուն համաձայն։

ՎԵՀ. Սուլթանն հրամայած է որ այդ համալսարանի շէնքին յատակաձև և ուսմանց ծրագիրը Բարձր. Մեծ-եպարքոսին յղուին, քննելու համար։

ՄԵԼՔԻՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Ղրիգորիոս երէկ Բ. Դուռը գնաց իր հետն ունենալով եպարքական թարգման Վէքիլ էֆէնտին և Պեռական Խորհրդոյ անդամներէն Թէֆիզուլլահ էֆէնտին. սակայն Բարձր. Մեծ-եպարքոսը բացակայ ըլլալով, Վէքիլ էֆէնտիի սենեակն հիւրընկալուեցաւ և քիչ յետոյ Ամիրէի պաշտօնատունն երթալով այցելութիւն տուաւ Դատական և կրօնական գործոց Նախարար Վսեմ. Բիզա փաշայի։

—Տ. Ղրիգորիոս որչափ ատեն որ մայրաքաղաքս մնայ, եպարքական թարգման Վէքիլ էֆէնտի կայս. Իրատէի մը համաձայն անոր պիտի ընկերանայ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Անձի մը կողմէ աղերսագիր մը մատուցուելով յոտս կայս. գահոյից, վեց հարիւր հազար ոսկւոյ հասոյթի աղբիւր մը ցոյց տրուած է ի նպաստ Համազգային Անկեանոցին։ Այդ աղերսագիր, կայս. պալատն առաջին քարտուղարութեան կողմէ Բ. Դրան զրկուած ըլլալով, նկատողութեան առնուած է։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ և հեռագրական վերատեսչութիւնը նկատողութեան առած է օտար նամակատուներու մէկ գիրն, որով կը խնդրեն որ՝ օսմանեան ջուրերու մէջ գտնուող օտար մարտանաւոց ծովակալներու և հրամանատարներու անունը եկած թղթատարական պայուսակներու առաքումը կանոնաւոր կերպով կատարելու համար այդ մասին Վիեննայի համաժողովոյ պայմանագրութեան 15րդ յօդուածի արամագրութեանց համաձայն շարժուին։ Թղթատարական վերատեսչութեան օգնականն այդ առաջարկն ընդունելի գտնելով, ծանուցուած է ամեն կողմ որ այդ յօդուածի ինչպէս նաև թղթատարական կանոնագրոյն 26րդ յօդուածի տրամադրութեանցը համաձայն շարժին։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ռուսական նաւատորմին նոր հրամանատար Մանքարոֆ դեր-ծովակալը դեկա. 1ին իրմէր հասեր է ռուսական շրջենաւային ընկերութեան Ռոստոֆ շրջենաւով։ Դեր-ծովակալը քաղաք ելլելով պատյաններ կատարեր է և նոյն իրիկունը մեկներ է դէպի Պիրէոն ուր կելլայ յաջորդել Ավելան ծովակալին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըլրի նախընթաց գիշեր հայկերոյթ մը տուաւ որուն ներկայ էին պարոն Ֆոն դեսպան Միրզա Էսատուլլահ խան, գերմանական դեսպանն ու դեսպանուհին, իտալական դեսպանն ու դեսպանուհին, ամերիկեան, հոլանտական ու սպանիական դեսպաններն և քանի մը ընտանիքներ՝ դեսպանական մասնէն։

ԱՆՏԱՌԱՑ և հանքաց նախարարութիւնն կայս. Իրատէով արտօնուած է մասնագէտ պաշտօնեայ մը և քարտուղար մը պաշտօնի կոչել, Պերմթի անտառաց գործառնութիւններն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։

ՀՕՐՆ ԷՖԷՆՏԻ, խորհրդական Առևտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան, իր երկիրը պիտի վերադառնայ, որովհետեւ իր պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած է։

ՊԵՏԱԿԱՆ խորհուրդն որոշած էր որ առանց դրոշմաթղթի և կամ պակաս քանակութեամբ դրոշմաթուղթ ունեցող գրութիւններէ առնուելիք դրամական տուգանքէն հարկ չկայ պարգեւ մը տալ իմաց տուողին։ Այս որոշում Հանրային Պարտուց վարչութեան հաղորդուած ըլլալով օրէնսդէտ խորհրդականը առ այդ ծրագիր մը պատրաստած է, որ պիտի մատուցուի Եմտական Նախարարութեան։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի ախտաբանական հիւանդանոցին համար Եւրոպայէն վիրաբուժական նոր գործիներ պիտի բերուին։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐի կուսակալ Սըբրի փաշա, որ իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար մայրաքաղաքս կը գտնուի, օր օրի աղեկնալու վրայ է։

ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԹԱՆ վարժարանի բիմագիտութեան ուսուցչի ընտրութեանը համար մրցման քննութիւն պիտի կատարուի։

ԱՇՏԸՆԻ կուսակալը Իզմիրի երկրորդական վարժարանը այցելելով և տեսնելով որ ոչ-իսլամ տղաքներ օսմանեան լեզուին ուսուցումէն պէտք եղածին պէս օգտուած չեն, որոնք է որ անոնց համար յատուկ դասարան մը հաստատուելով օսմաներէնն աւելի դիւրաւոյց եղանակաւ ուսնդուի։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքի ընտրութիւնը կատարելիք ժողովին համար Գոնեաէն անդամ կարգուած է Տոքթ. Ալէքսանդր Թօրոսի էֆէնտի։

ԻԶՄԻՐ-Գասապի երկաթուղւոյն երկարութիւնը գծերուն շինութեան զօսիսէր կարգուած է Սէլանիկ-Մանասդիրի երկաթուղւոյն շինութեան նախորդ զօսիսէր Գալատ էֆէնտի Մարկոսեան։

ՀՐԶԻԴՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏ.— Երէկ, Եղեռնագործ ատենին առջեւ տեղի ունեցաւ դատաստան Բզեցի Մէքայէլի և ընկերոջը Ադամի որք ամբաստանուած էին թէ կրակ ձգած էին Այվանսէրայ գրոնուող պիւրի գործարանը, որուն տէրն է անգլիացի Պ. Պէյքը։ Ադամի փոխանորդն է փաստաբան Մէքայէլ էֆէնտի Նէշտերճեան և Մէքայէլին փոխանորդը՝ Իզզէթ պէյ. ներկայ էին նաև անգլ. հիւպատոսարանի թարգմաններէն Գ. Ֆոնտանէ և գործարանատէր Պ. Պէյքը։ Ամբաստանեալներէն Ադամ մեղաւորութեամբ անպարտ արձակուեցաւ. իսկ Մէքայէլ երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան և դատական ծախսոց վճարման դատապարտուեցաւ։

ՄԻԲԲՈՊԱՐԱՆԱԿԱՆ աշխատանոցին մէջ Տոքթ. Նիքոլ այսօր պիտի սկսի դասախօսութեանց, որք չաբաթը երեք անգամ՝ երեքշաբթի, հինգշաբթի ու շաբաթ օրերը տեղի պիտի ունենան և երեք ամիս պիտի տեւեն։

ՊԱՏՈՒԱՍՏԻ կանոնագրոյն վրայ, բժշկական վարժարանին առաջարկութեամբ, Պետական Խորհուրդն ինչ ինչ բարեփոխումներ ի գործ դրած է կանոնագրոյն գործադրութիւնը դիւրացնելու նպատակաւ։ Այս որոշում պիտի մատուցուի Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ որ Իսարէի Ժողովներու անդամք ալ Թէմէթիւի տուրք վճարեն։

ՎԵՐԱԲԵՆԵԶ ատենի Նորընտիր անդամ Մահմուտ Բէմալ պէյ նոյն գատարանի առեւտրական ճիւղին մէջ պաշտօնի կոչուած է։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 4ին հրդեհ ծագեցաւ ի Ղալաթիա Մոմխանէ Ճատտէսի զինեսենէ մը որ ամբողջովին այրեցաւ վրան գտնուած չորս սենեակներովը։

—Առջի գիշերն ալ Պոլսոյ Զէյրէկ թաղին մէջ հրդեհ ծագելով փայտաշէն չորս տուներ այրեցան։

ԵԱՆԵԱԷՆ կը գրեն թէ սաստիկ ձմեռ կընէ և ձիւն տեղացած է։ Կին մը ցուրտէն սառելով մեռեր է։

ՐԷՃԻԻ ՀԱՍՈՑԹՐ.— Վերջին նոյեմբեր ամսուան մէջ, օսմ. Ծխախոտ Ռէժիի հասոյթը եղած է 198,000 օսմ. ոսկի։ Նախորդ տարւոյ հասոյթն եղած էր 186 հազար ոսկի։

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի թրամուէյից ընկերութեան բաժնեէրերուն թէ, վարչական խորհրդին որոշումովը, 1894ի տարեշրջանին համար իւրաքանչիւրը 5 օսմ. ոսկինոց 1343 բաժնեթուղթերուն վիճակահանութիւնը հրապարակով տեղի պիտի ունենայ դեկտեմբեր 10/22ին կէս օրէն երկու ժամ յետոյ, ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց։

Կ. Պոլիս 5/17 դեկտ. 94 1—3

ԲԱՍԲՕՌԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Աւասիկ բասբօռներու նոր կանոնագիրը որ վաւերացած է կայս. Իրատէով։

ՄԱՍՆ Ա.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

Յօդուած Ա.— Օսմանեան երկիրներէն օտար երկիրներ գացողները պարտաւոր են այն կանոնագրոյ պրամադրութեան համաձայն բասբօռ ստանալ։

Յօդ. Բ. — Բասբօռները կը պարունակեն առաջին՝ անոր, որուն տրուած է, հպատակութիւնը, ծննդավայրը, բնակավայրը, արհեստը, տարիքը, անունը, ֆիզիքական նկարագիրը, հօրը անունը, ծննդավայրը և երթալիք տեղը. և երկրորդ՝ եթէ իր հետը կինը, դաւակները կամ որու թէ էգ սպասաւորներ գտնուին, անոնց տարիքն ու անունը, հօրերնուն ու ծննդավայրերուն անունը և թէ ինչ հանգամանքով կընկերանան։ Բասբօռները բուն նուռ են, տպագրեալ և պաշտօնական կնքով կնքուած. բասբօռները որչափ ատենուան համար որ ուզուին կը տրուին՝ մէկ տարին չանցնելու պայմանաւ։

Յօդ. Գ.—Բասբօռի ծախքը յիսուն զրշ. է։ Կրնայ ձրիաբար տրուիլ անոնց որոնց աղքատ ըլլալը կը հաստատուի իրենց բնակած թաղէն բերուած ծանուցագրով։

Յօդ. Դ.—Բասբօռները որոշեալ ձեւով օսմաներէն և ֆրանսերէն կը տրուին՝ Կ. Պոլսոյ մէջ Ոստիկանութեան Նախարարութենէն և գուբսերը՝ նահանգաց ու գաւառաց և ի պահանջել հարկին Ներքին գործոց Նախարարութեան կողմէ տրուած արտօնութեամբ՝ գաւառակներու և գիւղախումբերու ամենէն մեծ պաշտօնէին կողմէ։ Բասբօռները պաշտօնական կնքով կը կնքուին։ Օսմանեան դեսպաններու և պաշտօնէից յատուկ բասբօռները որոշեալ ձեւով կը տրուին Արտաքին գործոց Նախարարութեան անուամբ։

Յօդ. Ե.—Բասբօռները Ներքին գործոց Նախարարութեան կողմէ տպագրել կը տրուին և մայրաքաղաքիս մէջ Ոստիկանութեան Նախարարութեան ու դուբսերու համար պայմաններուն չեն համապատասխաներ, կամ Ոստիկանութեան հսկողութեանը տակ կը գտնուին, կամ կառավարութեան կողմէ դատաստանի ներքեւ կը գտնուին և կամ եթէ դատական պաշտօնէից կողմէ իրենց մեկնումն արգիլուած է։

Յօդ. Թ. — Հարուստ, վաճառական ուարկեստաւոր չըլլալով, գատարկապտր եղող անձինք երբ օտար երկիրներ երթալու համար բասբօռ ուզեն, պարտաւոր են երաշխաւոր մը ցոյց տալ պաշտօնէից ապահովող որ յետոյ իրենց ծննդավայրերը վերադառնալու համար հարկ եղած ծախքը պիտի վճարեն։ Անոնք որք տեղ մը երթալու համար բասբօռ կառնուն և յետոյ բոլորովին ետ կը կենան իրենց ուղեւորութենէն, պարտաւոր են իրենց բասբօռները վերադարձնել ձեռնհաս պաշտօնատան։

Յօդ. Ժ. — Անոնք, որոց բասբօռին պայմանաժամն աւարտած չէ, երբ օսմ. երկիրներէ կրկին անդամ օտար երկիրներ երթալու ըլլան, պարտաւոր են իրենց բասբօռները վէրջ ընել տալ ձեռնհաս պաշտօնատան։ Վէրջի գործողութիւնը ձրիաբար կը կատարուի։

[Մնացեալը վաղը]

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱՋՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

ԲՈՒՆ ՕՐԱՑՈՑՑ

ԵՒ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ

1895

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԲՐԻՍՏՈՍԻ

ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱ

ՀԱՐ ՕՐԱՑՈՑՑ

1895

ՀՈՒԽ

ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՈՎՔ

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑ

1895

Պարզ, Զարդարուն

եւ գեղեցիկ պատկերներով

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹՈՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

(Գոմ-Գաբիա, Պարբէքարբաքան փողոց 15 Ռիֆ-պուլնը)

Յեան բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած լինելով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամքը կը դարմանէ կոր-ծիէ, տաքսոդոպան գոնոքրաքանոց և ծննդաբերական ամեն տեսակ հիւանդութիւնները, և կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը և հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաև շաբաթաթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Թիւշիբեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 13—50

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՏԷՄ. ԾԱՆԷԹԹՕ ՈՐԴԻՐ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ, ԵՆԻ-ԽԱՆԷՆ ԽԱՆԸ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՏԻՆ ԽԱՆ ԹԻՒ 3

Տիվիզրաբի էֆէնտի Ծանէթթօ Որդիք գրամատունը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամենամեծ գաղտնապահութեամբ և պատասխանութեամբ պիտի կատարէ ամեն հրամաններ մեր հրապարակին պարսաին համար, այսինքն,

Գնում և վաճառում Օսմ. պարտաթղթերու
» » քոնսոլիտէի Ա. Բ. Գ. Դ. սէռ
» » Ռէժիի
» » Օսմանիէ

Հընդունի նաև օտար երկրէ հեռագրական կրամաններ պարսաի գործերու ամենիկանխապէս նամակով համաձայնելի յետոյ։ Կընդունի նաև հրամաններ Լոնտոնի, Փարիզի, Պերլինի և Վիեննայի հրապարակներուն համար, կանխիկ կը գնէ և կը վաճառէ ամեն արժէքուղթ, կը գնէ և կը կարդաներ և զանազան վիճակահանութիւններէ եկած արժէքուղթեր, Արեւել. Ռումելիի երկաթուղեայ տարեկան վիճակահանութիւններուն համար փոխանակներ կը ծախէ. արժէքուղթերու փոխարէն փոխատուութիւն. ձրիապէս կը ստանէ ամեն վիճակահանութեան թուղթ և կուտայ ամեն անհրաժեշտ տեղեկութիւններ։

Փափագողները կրնան դիմել դրամատան գրասենեակը, ինչպէս նաև օտար երկրի մէջ փափագողները կրնան նամակով համաձայնիլ։

Դիմել Ղալաթիա առ Պ. Տէմ. Ծանէթթօ Որդիք, Ալէքսանդրա խան, թիւ 3։ 152 18—26

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԴԱՇՆԱԿԱՆ ԵՒ ՆՈՒԱԳԻՒ

երաժշտական գործիներ եւ լարեր-Վաճառատուն 1889ին հիմնուած Նախկին դաշնակաբար

Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ

Մրակ ներկայացուցիչ Փարիզի ՊԼԱՅԵԼ տան։ Դաշնակ եւ դաշնակ-երգեհոն. Փարիզի ՊԼԱՅԵԼ տան (Ինքնաշարժ եւ ռոնաշարժ դաշնակներ) Փարիզի ՎԻԼԼ տան ՊՈՒԱՍՈ տան [Թիւ 1, նոր մտէլի համար] Միակ աւանդապահ Լայբցիգի ՀՈՒՅԳԵՆՍԻԿ տան։ 136 Բերա Մեծ Փողոց 136. Մթերանոց դաշնակներու եւ գործատուն Նորոզման 32, Մեծ Բարմաղ-Դարու փողոց, 32։ Մասնաճիւղ եւ գործարան ի Պէշիքթաշ Ազիզիէ փողոց Թիւ 9 եւ 13։ Վաճառում, գնում, փոխանակում, վարձում, յարդարում, նորոգում։ Երգեհոն, ատմոսֆէր ատմոսֆիլիդ։ Պատրաստութիւն ֆրանսական ու ամերիկեան։ Արտօնագրեալ արմոնիֆոնք։ Պատրաստութիւն ֆրանսական։ Թերթ զարձնող զսակներ, նոտարան, տետրադարան, չափաւոր, զսակներ, Կազմածք եւ հայկայանք մեծարանակ ու փոքրաքանակ։ Ցանկնալարութիւն եւ առաքում Վաճառատունն յարակից է Վէրոֆիի։

Ժողովրդեան դիւրութիւն մը ընծայելու համար Պէշիքթաշի մէջ մասնաճիւղ մը բացուած է ուր ամէն տեսակ դաշնակներ, երգեհոններ եւ անոնց վերաբերեալ գործիներ կը գտնուին Տ. Դաւիթեան կամարաի բով դաշնակաբարար կայս. պալատան, դաշնակները կը ներուին զանազան գործարաններէ, աւելի ամուր գնով, միանգամայն երաշխաւորեալ մինչեւ տուն յանձնելու։ Վճարմանց համար դիւրութիւն։ Գոնացուցիչ գնելով, փոխանակագրի միջոցաւ։

Կը խնդրուի մեր գաւառացի ազգայիններէն որ եթէ կը փափագին մասնաճիւղեր կազմել, երկրորդ բարեհաճին իրենց տալ։

Ազգային վարժարաններու մասնաւոր զեղչութիւն։ Նաեւ ազգային նուագահանդէսներու համար դաշնակ կը զրկուի երեքեւկրեան ծախքն իսկ չընդունելու պայմանաւ։

Վիճակահանութիւն

Նոր եւ հաստատ գաղտնական դաշնակի մը որ ամէն տարի մայիս 1ի տեղի պիտի ունենայ։

Այն ազգային վարժարանաց դաշնակներն որոնք անգործածելի վիճակ մը ունեցած են՝ եւ կամ այն վարժարաններն որոնք երբէք դաշնակ չունին իրաւունք պիտի ունենան տոմակ ընդունիլ առանց ոչ եւ է բան մը վճարելու։

ՊԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ԴԱՀԱԹԻՈՑ

6/18 Դեկտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոյ Անուանական Դիները	Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականը	Ընթացիկ Դիներ Դադարեցաւ երէկ	Ընթացիկ Դիներ Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,133,372	100	1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1331	— —	66 —
» 10,241,048	100	1	» » B		— —	43 30
» 30,332,811	100	1	» » C		— —	20 30
» 43,968,396	100	1	» » D		28 09	28 07
Ֆր. 793,000,000	400	—	Ռումելիի երկաթուղի	1870	123 50	123 62 1/2
Ա. Ո. 4,545,000	100	4	Օսմանիէ	1390	— —	98 —
Ֆր. 185,631,180	500	4	Բրիորիթէ	1390	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500	5	Մարսային Պարտաձուղթ	1836	— —	— —
	դրամով տուգր.	Ոսկ. մասնի				
Ա. Ո. 10,000,000	20	10	Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11	Քէյսրի Ժէնէրալ Օթոման	1869	— —	10 23
Ա. Ո. 600,000	10	6	Պանք տը Քոնստանդինոպոլ	1872	— —	4 13
» 600,000	10	5	Մոս. Օթ. տը Շանէ է տը Վալ.	1872	— —	5 34
Ֆր. 14,000,000	140	140	Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանրին	1873	— —	36 —
» 45,000,000	500	300	Անատոլուի (Բաժնեթուղթ		— —	366 —
» 80,000,000	500	500	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.	1889	477 —	477 50
Օ. Ո. 200,000	20	8	Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1332	— —	8 22 1/2
Ֆր. 709,506	500	500	Թրամուէյ (Պարտաթուղթ		— —	500 —
Ֆր. 100,000,000	500	200	Օսմ. Ռէյժի	1333	— —	20 34
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	Օսմ. Միկրաբէթ	1392	— —	1 87
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2	Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1393	— —	7 52 1/2
Ֆր. 20,000,000	500	500	Զրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1332	— —	101 —

Թղթադրամ (Բիլիմ) Դի վրայ	Օ. Ո.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատոր	2	25
1 ամսուան համար	5	50
1 օրուան համար	—	99
Ռիգան	—	42
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	50
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՒԹ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	110	13/16
Փարիզ » Ֆր.	22	70
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորինս.	11	15
Պերլին չէք Մարք.	18	—

Ցեթիլանց Երկաթուղիի վրայ	
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3 —
1 ամսուան համար »	5 75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՒԹ	
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 դրշ.էն	110 23
20 Ֆրանքնոց	88 04
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107 20
Քրիսիից	51 15
Բուլլ Գրքագրամ	8 34
Մէճիտիէ	108 14
Մանր արծաթ	103 —
Մէճիտիէ	98 —
Տոկոս Ղարանիոյ Սակարանի	6 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 17 Դեկտ.		
Քոնսոլիտ Սամ. B Կնիսկ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	— —	—
D (Բացուած »	25	52
D (Գոցուած »	25	52
Ռումելիի երկաթուղի »	124	—
Բրիսրիդէ »	— —	—
Մարսային Պարտաձուղթ »	— —	—
սմանիէ »	144	87
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	471	87
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	669	06
Բանք Ֆրանսական 3 % »	101	60
» » 3 1/2 % »	107	45
» Իտալական »	86	62
Քէյսի Լիոնի »	803	75
Քէյսի Ֆոնսիէ »	913	75
Քոնդուան տ'Էսքոմպ »	— —	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3103	—
Եգիպտական Միացեալ »	— —	—
Զէք Լոնտոնի վրայ »	25	150
ԼՈՆԴՈՆԱՅ. 17 Դեկտ.		
Ռումելիի երկաթուղի Ֆիորին	70	90
Սամ. Ռէյժի »	231	—
Թոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	60
« Փարիզի » »	49	45

ԼՈՆԴՈՆ 17 Դեկտ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	63	—
» » B »	43	75
» » C »	28	25
D (Բացուած »	25	31
D (Գոցուած »	25	31
Սամ. Փոխ. 1891ի 4 % (Երշխաւորեալ.	98	—
» » 1894 3 1/2 %) եզպ. Հրկ.ով	102	50
Պանք Օթոման (Վճարեալ) »	16	62
Ակցոնի երկաթուղի »	13	25
Միացեալ եգիպտական »	102	59
Առանձնաշնորհեալ »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտ »	103	25
Բանք Հելլենական 5 % »	29	75
» » 4 % »	31	50
Պուլկար. Փոխառ. 6 % »	88	72
» » Նոր 6 % »	101	25
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	236
ՊԵՐԼԻՆ 17 Դեկտ.		
Սամ. Փոխառութիւն 1333ի Մարք	99	10
Ռումելիի երկաթուղի »	110	50
Անատոլուի երկաթ. 1/4 Պրեմ. »	93	29
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	340
» Փարիզի » 2 ամիս	80	90
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	61	20

ՓԱՐԻԶ, ՓԱՐԻԶ ՍԱԿԱՐԱՆ 17 Դեկտ.		
Օսմանեան Քոնսոլիտ D. Սէրի	— —	—
» Երկաթուղի	124	—
» Ռէժիի	— —	—
Մարսային Պարտաձուղթ	— —	—
Բրիսրիդէ	— —	—
Պանք Օթոման	668	12
Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Ֆրանսական Բանք 3 %	101	42

Օ ԼՈՒՎԸ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

որ գտնուած էր Բերա, Մեծ-Փողոց Թիւ 394 փոխադրուած է ԳԱԼԱԹԻԱ, վաճառատունը, Բերա Մեծ-Փողոց, Թիւ 194

Ն յեմբեր 7/19 էն սկսեալ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՅՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ և ՎԱՃԱՌՈՒՄ նորանկիս բարձր նորաձեւ Միլիոնատու, որք նոր նամակ եւ մանրամասնութիւններ, մանաւանդ գինը, մատչելի գնով կրնայ իր տեղը փոխադրել տալ նոյն գնով, որով պիտի գնէր Պոլսոյ կողմէն։ Փոխադրութեան ծախքն ալ մեր կողմէն։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ և փութով, կանխիկ վճարմամբ կամ պատուաւոր երաշխաւորութեամբ մը։

Քարտ-Մոդաքներու պատկերազարդ ցուցակը ուղղուին կը զրկուի ձրի։

Թիւ 47 29—36

Ս բրպէռան չոգեկառը, նաւապետ Ռոստպէնդ, Լիվերբուլէն ճամբայ կելլայ դէպ դեկտ. 24։

Գրգ. Արապեան լոգ. ընկ.

Է.Տ. ԼԱՅՈՆԷՆ

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷի ԽԱՍՍԱՔԻ ՇԱՀԱԷՆ

Էպինէյի սէնիյէ անպարը իչուն 1 սէնէ զարգնտա ալընաճագ չալը քիրէճիրին միւնագասարնա պաշանրլաճաղընատան թալիպ օլանլարը բաղար վէ չարշանտիկ կիւնլերի խագինէի խասայի չահանէյէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ 2—3

---

2 քեանունը էվվել 310

ԻԼԱՆ

Պաղը խուբուքը ճէտիսէ լագմէսի իչուն միւպայաս օլունճագ 24,500 քիլոկրամ 4 միլիմէթրլիգ Թիմուր թէլ իլէ 3,675 ատէս օրթա մսաել էգոլաթէօր չէրայիթը լագմէ իլէ միւնագասա վագ օլունճագ չէհրը կալը բուսինին 8ինճի բէնչէնպիկ կիւնի իհալէյի էվվելիսէ վէ 10ընճը կիւնիսդէ 100ատ 5 թէնգիլիթ գապուլը իլէ սաաթ 10ատ իհալէյի գամիթէէսինին իհրասը մուգարրէր պուլունտուղընատան լէվազիմը մէրգումէսէ իթատա թալիպ օլանլարը թէէմինանը նագտիսէէրը իլէ մանէն Բօսֆա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ խլէմէլերի իլան օլունուր։

3 քեանունը էվվել 310

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իքինճի Քըրգամ Հիմայուն իմալաթխանէսինէ պայ վէ Թապուրբար թարֆընատան թէսիմ օլունարագ թէրբաիմ իթմէր օլան քէհնէ էվպատ վէ էշնա սարէնին թալիպլերի զուհուր խլէմէքտէ օլարընատան իմիրատարա թալիպ օլանլարը Քըրգամ հիմայուն իմալաթխանէսինէ միւրաճաաթ խլէմէլերի 18 1—2

Սաաքիրը չահանէ իտարէսի իչուն միւպայասը էվվելճէ իլան օլունան 150,000 գրեէտէն 250,000 գրեէյէ գատար գուրու ֆասու

ՀՐԻԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆԴՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293 630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐԻՈՅ 1,076,015

ՆՈՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆԴՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐԻՈՅ 2,789,437

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած զգուշական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վճասին 20,000,000 ֆունտ ոսկի կ'ապացնէ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ջրդենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլնուզողք կը հրաւիրուին գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

771,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Յ'ԵՒՐՈՊԱ

Փարիզ, 16, Ռուսվոտ տէ գիթալիէն, 1, 3, իւր Էր Բելիթէ փոգոյն սեփական չէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է Վեր

Ապահովագրեալներու վճարուած	955,000000
1893ի դարէրջան	
Ապահովագրեալներու վճարուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Մէջ	160,000000
1894 յունուար 1	
Ապահովագրեալներու վճարուած	30,000000
Ցաւեցեալ դրամագլուխ	88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 1 Մէջ	37,000000

ՏԻԵՆԷՐԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԷՍԷՐ

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագնեռու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ

Ընկերութեան կոդմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ ակսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎՄԻ ի մասին քնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ա. ՍԷՖԷԼՏԷՐ
Վայվոտա փոդոյ, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՑԱՏԿԱՆԻՇ

Ֆրանսական ճշմարիտ եւ զուտ բօնիաք Պօրտօ նահանգին Ռեխնեռօ Վինիոլ եւ Ժօնզաք թորանոցներու անանուն ընկերութեանց։

ԺՕՆԶԱՔ — ՊՈՐՏՕ
Հիմնեալ է 1871 — Հիմնեալ է 1848

Այս Քանիքները որոնք ուղղակի ֆրանսայէն կուգան, Բարիզ քաղաքին քիմեագիտական Աշխատանոցի պետ Պ. Շ. ԺԻՐԱՐի կողմանէ վերլուծուած են։

Իւրաքանչիւր չիչ կը կրէ մի էթիքէթ որոյ վրայ կը գտնուի իւրաքանչիւր տեսակին լուծման վկայականն որ վաւերացեալ է Ֆրանսական կառավարութեան եւ Բարիզու Օսմանեան ընդհանուր Հիւպատոսին պաշտօնական կնիքներով։

Այս ընտրեալ արտադրութեան վայրն եւ ճշմարտապէս զուտ ըլլալն այսպէս բացատրեալէն երաշխաւորեալ լինելով, պէտք չի մնար ուրիշ գովեստներ չռալել, ուստի կը բաւականանք հաստատելու թեան ծանուցանել միայն այս ընտիր ըմպելեաց յատկութիւնքը եւ Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին որ է մեր ընդհանուր գործակատար Պրք. Բ. ՀՈԼԱՍ եւ Ընկերութեան մթերանոցը, Պոլիս Վիթալ խան թիւ 3։

Վերոյիշեալ ընկերութեանց անօրէն եւ վարիչ
Մօրիս Ասրէլ

12 ղիրշ պարունակող իւրաքանչիւր սընտուկ կը ծախսուի ըստ տեսակին 30. 42. 48. 60. 72. 84 եւ 90 ֆրանքի.

Վ. ԴԱՍԱԲԵԱՆ ՀՅԵՆԵՏԻի դեղօրեից մթերանոցը. Պոլիս, Պանչէ քարու։

Կը ծախուի նաեւ քարիս ուրիշ գլխաւոր դեղօրեից եւ նպարեղինաց վաճառատուներու։

Շիրով վաճառում եւ փոքր ինչ տարբեր գնով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՅԻՆ ԵՒ ԱՒԵՏԻՍԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 5/17	Օդէսայի սուրհանդակ, ժամ 7ին ետ միջօրէի։
Դշ. 6/18	Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Շշ. 7/19	Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 7/19	Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Սայիդ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 8/20	Օդէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 9/21	Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուլթոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Դեկտ. 6/18, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսոյն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ սիրի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին 605

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՅԻՆ

Երբ-Էվ-Բէ-Ն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օպէսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Գլամմինգ	1600	Բայէրմօ	3200
Անճէլս	3000	Գարիէլ	5500	Բէատրիս	1700
Արալս	5500	Կիրանս	2200	Բլանշ	1500
Արիս	2300	Կոզս	1800	Բոլս	1000
Արիսաղա	3000	Կրօնս	2200	Գուիդոս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Բրիաղոս	4400
Պորտոնս	2200	Հիսպալիս	3000	Ռինալոս	3200
Պրսիս	2000	Հինտու	7000	Ռոլս	3000
Պրֆիալս	8800	Համիլտ	1200	Ռսմէլ	3500
Դէյրս	2600	Այակս	5000	Ռոզսոնս	3500
Գաղրաս	2500	Ջիլնս	2300	Սալէյնս	4000
Գամէլս	2100	Գէլբս	2000	Սանդիկս	8200
Գազս	1000	Գոլբրնս	4 00	Սարֆս	2000
Գօսմ	1700	Գոմնս	2200	Միլմիս	2000
Զիլսաս	5000	Լէյ	2000	Սարէնտս	4300
Դիս	5500	Էդմանդս	4500	Թ. Սիլսոն	3000
Դօլրսաս	3400	Լիվրսնս	3000	Թուրսս	1200
Տիզս	500	Մարս	1500	Թօլիսս	2800
Տմվնս	2500	Մարլնկս	4300	Փորբրիս	900
Տուրս	1800	Մարգէլս	3500	Ուոլսնս	5000
Տլարս	2100	Միլս	2000	Վանդրնս	5000
Քոսիսամ	1600	Մուրնս	3100	Եէտս	3600
Կլոսրսաս	3000	Նէրս	2000	Զիսպրա	1000
Էլէմնս	3200	Սրլսաս	3000	Տրիֆսնս	200
Տ. աՅս	2600	Օմէլլս	5000	Զրմզս	200
Ֆարրն	800	Ղզրանս	4500	Զէրս	1 0
Ֆիտս	700	Ղզրս	2000	Մոսրիս	1 0

Էֆիրզն Մօնարք	8000
Բիրմրզն Մօնարք	8000
Լրմրզն Մօնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը նշանակուի

Դիմել առ Ֆ. ՀիլՏ եւ Ռիցօ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Ֆիւշիւք Միկլէթ
39 խան, Ղալաթիա

ԶԷՐ ԷՐ ԹՕՔ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՅԻՆՈՑ

Ուր ոտնը երկու ոտքի հանդիպ Լիվերբուլ և Ամերիկայ դէպ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գազարնիա	4845
Եվրոբիա	7718	Գոթնիտ	4581
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարսէյն	2403
Բաղտնիա	5587	Ազրան	2393
Մէքսիկանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէքսս	2143	Թրինիտատ	1899
Բէտար	1876	Մորոքքո	1855
Նէպտունիկ	1644		

Շերբուրգ շոգենաւը, նաւապետ Պաքսն, Լիվերբուլէն հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով պէտք ի դեկտեմբեր 22ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼի գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՁԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Պատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ուղեւոր չքաղքամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ։

Քան տարուան յաջողութիւն Լիսաբոն, Լիվերբուլ եւ Լեգեոն առ։—Շքադրամ 1885ի Անվերպի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Մելբուռնի, 1888ի Մէլբուրնի և Պրուսելի, 1879ի Սիդնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 18 3ի Վիեննայի մեծ ազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐԻՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տարողաբաղական տմնէն Հանոթ պիդերն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր դեղաշական դարմանական ճանապարհ երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և բոլորի։

ՖԷՐՈՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ հարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիքը, բոլոր ծանօթ պիդերներէն և ամէնքներէն դերազանց, կառնուի տմն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժակեր։ Հաչէն յետոյ, ագգաւ մարսողական է։ Կարելի է խմել զայն վերմութի, դիմիի, ելեկի լրոյ և խոնաւի հետ։

ՖԷՐՈՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թարգմանիչ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՖԷՐԻԱ 2218

Երեք աստղով չիչը 30 դրուշ, — երեք աստղով ½ չիչը 15 դրուշ։ Երկու աստղով չիչը 18 դրուշ։ Մէկ աստղով չիչը 12։ Մասնիֆոս և պէլէ ոդի չիչը 12 դրուշ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ, ՑԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ — Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամէն գիւղերը ուղղուց դէպ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովին, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որպէս թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'սատացուի։

Մեր առնն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմաձայն ընդարձակ գործառնութեամբ, այս տարի եւս իր մեծանուն գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմագան և թիսա մեծաքանակ ընտիր թէյեր Ջինասատեն, Ճաւայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գիւղաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հեսգհետէ պիտի առանձաք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւետութեամբ ամէն ճաշակի յարմար բլլալով հանրերգ գնորոս անհամեմատ ժամանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընան։

Մեր բարեմիտ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ սեւառներու և թէ այլ և այլ ժամանութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն որ բազմարեթ մեզ առաւել եւս յարել մեր սկզբունքին, որ է ազնիւ գործառնութիւն։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կիզծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ գնուռեք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆն ու մեր տան հասցէն, Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէյլալ պէյ խան թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

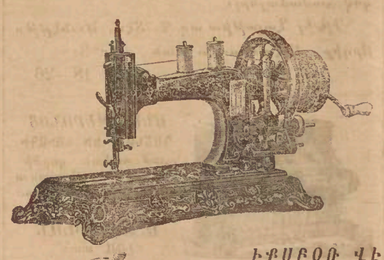

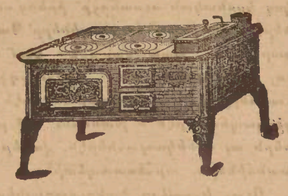

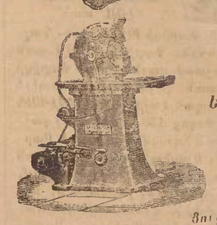

ԷՖԲՈՌ ՎԷՌՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
ԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋ ՆԱԿ

Յուցադրութիւն մեր գործարանը եւ գերմանական տարատեսակ գործարանաց այլ նիւթերու. Դալաթիա, Բէր էմրի Բաղ ի եւ Մէհրէմէ փոդոց, Թիճարէթ խան (նոր կին կեդրոնատեղն Բէյ)։

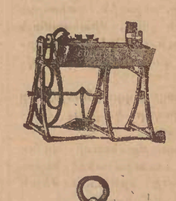

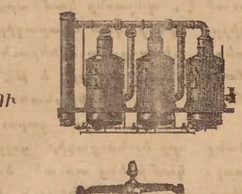

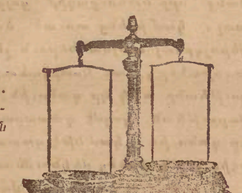

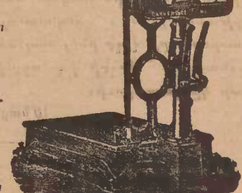

Մեծ մեքենք զանազան մեր նաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարիղով շարժող մեքենայք, որոց այն շարժմն կը դրուի նեղ յանախորդն ուզէ։ Պարզ բարիզի լամպերը մէկ ժամուան մէջ 0.4 գիլոգրամ կը ապառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարան։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթաթիթեղէ եւ ծանրաթարեալ Գիթեղամատներ, գիթեղագործութեան, դրբրնութեան, կապարարութեան, առաղձագործութեան մեքենաներ, ջրմղներ, հերկագործական երեւանները, շաղախ, գերմանական երկաթէ գնանիկներ, ասֆալտ, խայծդանաւոր քարգոն, խոհանոցի անօթ, կազի լամպարներ, ճնմիշի կ. զմածը, պիսիքլէդ, կարի մեքենայ, եւն.եւն.

Մասնաճիւղ
ԱԹԷՆԵ, Սոփ'էլ փոդոյ, 11 նախկին Պորտ Ալէքսի

Գեղեցիկներ
ՍԵԼԱՆԻԿ, Թուիսանէ Պաղ, ՊԻՐԱՆ, Բլիւտոն փոդ.

Գործակալութիւնք
ՍԵԼՅԱՆ Կ. ԻԶՄԻՐ — ՄԵՐԻՆ ՀԱԼԷՊ — ՊԷՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ — ԳԱԻՆԱ ԵԱՖԱ

Քորֆու, Զանդա, Բաղրաս, Բալամադա, Շիրա Վօլօ, Ալեքսանտրիա, Դաշիրլ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնական հաստատութիւն՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆՊԱՏՃԱՌԱԿ 50%—60% զեղչով։

Մեծ վաճառահանութիւն երիկ մարպոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղինաց, մեծագէս զեղչուած գինեռով, ամեն մրցում արհամարհել վ

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՏՐՔ. Ա. ԽՈՒՉԱՏԻՄԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 | ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲԱԺԻՆ | Հաստատեալ 1852
| ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մատակարար առանց քաշուելու լինարի արհեստական ակռաներ տալարատելու, մէկ անգամէն ամենատարբերի ցաւած ակռաները, ոսկի, ագամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերանի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ՇՈԳԵՆԱՅԻՆ ԱՅՑԵՐԻՆ

ՇՈԳԵՆԱՅԻՆՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1894 Նոյեմբեր 5էն սկսեալ մինչեւ 1895 Յունուար 13

(Բացի Ուրբաթ օրերէն) Եւրոպական Կամուրջ ԷՆԸ ՀԱՐԵՒԱԼԻՆ

ժ. Վ.	Ք.
2 — Եմմ. Մզպ. Պէօյ Թրպ. Ենր. Պոյմ. Բ.Հս. (Եէնր.շոգ.ին կը հաղորդակցի)	37
2 45 Եմմ.Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենր. Պշբ.Ենր ի շոգ.ինիցա պիտի հրդրկցի։	18
2 45 Բ.Ա.Գվ.Եմմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.անտի Ասիական Եգերը անցնելով մինչեւ Գնտ. Եղած ուտողաց-ներն եւ Պշբ.պիտի հանդիպի։ Գնտ.ի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուր. օրերը Վնր. Զնկ. Պէյ. Գկն. Պէշիր։	40
3 45 Եմմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. ՍՅՆ. Մրկ. Պոյմ.Բ.Հս. շոգ.ին հետ կը հաղորդակցի Ուրբ.ը Գէպ.Ամն. Գրչ.Օրթ.Պշբ.	43
4 30 Եմմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.ՍՅՆ.Մրկ. Պոյ. Բ.Հս. Գէպ Պշբ. Գէպ.ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի ուր. օրերը Ամն. Գրչ. Օրթ.	33
5 45 Եմմ.Մէզ.Պէօյ.Թպ.Պէզ. ԵՆՐՍՅՆ. Մրկ. Պոյ.Բ.Հս.Պպ.Ամ.Գրչ. Օրթ Պշբ.	28
6 45 Եմմ. Մէզ. Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Ենր. Մրկ.Պոյմ.Բ.Ա.Հս.Գնտ.Ամվ.Զնկ.Պէյ. Օրթ.Գզկ.Պշբ. Իսկ.	28
8 — Ա.Բ.Գվ.Եմմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.ՍՅՆ. Մրկ.Բ.Հս.Պէպ.Ամն.Գրչ.Օրթ.Պշբ.	17
10 15 Եմմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենր. Միրկ. Բ.Հս. Պէպ.Ամն, Օրթ. Պէշիր	33
Եէնէքէնէն Կամուրջ ԷՆԸ ՀԱՐԵՒԱԼ	
2 — Եէնր. ՍՅՆ.Մրկ.Պոյմ.Բ.Հս.Պէպ.շոգ.ին կը հաղորդակցի)	32
2 30 Եմր. ՍՅՆ. Մրկ.Պոյ. Բ.Հս. Պպ. Ամն. Գուրչ.Նրթ.Պշբ.	44
3 15 Ենր.ՍՅՆ. Մրկ. Պոյ. Բ.Հս. Պպ, Ամն. Գրչ. Օրթ. Պշբ.	32
3 45 Պէպ.Ամն.Գրչ.Օրթ.Պշբ.	19
4 30 Բ.Հս Պպ.Ամն.Գչ.ՍՅ.Պշբ.Պպ.բացիՍրբ.է	20
5 30 Պէպ.Ամն.Գրչ.Օրթ. Պշբ. բացի Ուր.է	18
6 15 Բ. Հս. Պէպ.Ամն.Գրչ.Օրթ.Պշբ.	40
Ասկէնի Եէրէքի Կամուրջ ԷՆԸ ՀԱՐԵՒԱԼ	
2 — Գնտ-Վնր-Զնկ-Պէյլ-Գզկ-	33
2 — Պէյզ-Բշպ.Զպզ-Գանկ-Ա-Հս-Գանտ-Օրթ- (Գնտ- կը հաղորդկ-) Ուրբաթները բացի Օրթ-էն Վանն-Զնկ-Պէյլ-Գզկ.	41
2 35 Պէպ-Գն Վնր-Զնկ-Պէյլ- Գզ-Պշբ-բացի Ուր-է	28
2 40 Պէյզ-Բշպ-Ենր.Գնկ-Պոյմ- Բ.Ա-Հ-Գտ-Ամն-Զնկ-Պէյպ.Օր-Գզկ. Պշ. Գապ-	25
3 35 Գնտ, Վանն, Զնկ. Պէյլ, Գուզ, Պշբ.	32
3 25 Պէյզ- Բշպ- Զպր- Գզ- Ա-Հս- Գնտ- Պշբ. Գնտ-շոգ-ին հետ կը հաղորդ-) Ուրբ-ները Վնր-Զնկ-Պէյլ-Գզկ-Պշբ-	40
4 15 Գտ-Վնր.Զնկ.Պէյլ-Գզ-Իսկ-Գպբացի Ուր.է	37
4 45 Պէյզ-Բշպ.Զպզ-Գանշ-Ա.Հս.Գնտ. (Վնր-ի շոգ-ին կը հղրդկ-) Ուր-ները Զնկ- Պէյլ-Գզկ-Պշբ- պիտի հանդիպի	41
5 15 Վնր-Զնկ-Պէյլ-Գզկ-Պշբ-բացի ուրժ.է	32
7 — Մրկ-Բ-Ա-Հս-Գպ-Պէպ-Ամվ-Զնկ.Պէյլ-Օրթ-Գզկ-Իսկ-Պշբ։ Հնգշ- օրերը Օր-Պշ- չկայ	25

9 — Պէօյ-Թրպ-Պէյզ-Բշպ-Զպ-Գնր-Ա-Հս-Գնտ-Վնր-Զնկ-Պէյլ-Գզկ-Իսկ-	19
10 10 Պէյզ-Գնկ-Ա-Հս-Զնկ-Պլ.Պշ.բացի ուրբ.է	20
10 20 Ա.Հս.էն ուղ.կամուրջ ուր.բ10 50ին	41
10 40 Գուզկ, Դպ. բացի Ուր.է	21
11 5 Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	22
11 15 Վնր.էն » » » »	38
(Բացի Ուրբաթ օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական Եէրէ Հարեւալիս Շոգենաւոց Երթը	
3 — Պշբ. Պէյլ.Զնկ. Պէպ- Ենր.	33
3 40 Գապ-Պշբ-Իսկ-Գզկ-Օրթ-Պէյլ- Զնկ- Ամն-Գնտ-Ա-Բ-Հս-Գզ-Մրկ-Ենր-Բշպ. Պէյզզզ Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.	22
4 — Պշբ.Օրթ.Գրչ.Ամն.Պէպ.Բ.Հս.Պոյմ. ՍՅՆ. Ենր.Թրպ Պէօյ.Մէզ.Ենմ.	28
4 30 Պէշ. Օրթ-Պէյլ-Ամվ.Պէպ.ուր.Ենրը10վրկ. վեցը Գնտ. Ա.Ա. Հս. պիտի հանդիպի	18
5 15 Գապ.Իսկ.Պշբ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ. Ամն. Գնտ.Ա.Բ.Հս.Գզ.Զպզ.Մրկ.	25
6 — Գապ.Պշբ.Օրթ.Գրչ.Ամն.Պէպ.Բ.Հս. Մրկ. Ենր. Պէյլ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.ԵՆմ.Գվկ.Ենր	17
7 — Պշբ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Ամն.Գնտ. Բ.Հս. Պոյմ.Գզկ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ	19
8 30 Պշբ.Օրթ.Ամնվ.Գէպ.Բ. Հիս.Միրկ.Ենր. Թրպ.Պէօյ.Մզպ. Ենմ.	33
9 35 Պէշ.Օրթ.Գրչ.Ամն.Պէպ.ուր.Ենրը Բ.Հս. Մրկ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ Ենմ.Բ.Ա-Գվ.	43
10 — Պէպ.Բ- Հս.Մրկ-Ենր.Թրպ- Պէօյ-	40
10 5 Պշբ.Օրթ.Գրչ.Ամն.Պպ.Բ.Հս.Պոյմ. Մրկ. ՍՅՆ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ. Ուրբ.Ենրը 10 վայրկեան եաբբ բացի Պոյմ- ՍՅՆ,	18
10 45 Պէպ.Բ.Հս.Պոյմ.Միրկ.ՍՅՆ. Ենր. Թրպ. Պէօյ.Մէզ.Ենմ.	17
11 30 Ենր.Թրպ.Պէօյ. Մէզ.Ենմ.	43
11 40 Պէպ.Բ.Հիս.Պոյմ.Մրկ.ՍՅՆ ենր. *)	20
(*, Օրը գէշ եղած ատեն ՍՅՆ. չկայ։	
Կամուրջէն Պէպէտ Եէրէ-Եէլը ՇՐՋԵՆԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐԸ	
5 25 Կամուրջէն ուղղակի Բ. Հս. բացի ուր-է	40
10 35 Գպ.Պշբ.Օր.Գրչ.Ամն.Պէպ. Գնտ.Ա.Բ. Հս. Պոյմ.Գզ.Մրկ.Ենր.Բշպ.Պէյզ. բացիՈւր.է	25
11 15 Գապ.Պշբ.ՍՅՆ.Գչ.Ամն.Պպ.Բ.Հ.Պոյմ.Ենր.	19
11 45 Պշբ.Օրթ.Գրչ.Ամն. Գնտ-	22
12 15 Պշբ.Օրթ.Գրչ.Ամնվ.Պէպէր	38
Կամուրջէն Ասկէնի Եէրէ-Եէլը ՇՐՋԵՆԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐԸ	
2 50 Ուղղակի Անատոլու Հիսար	32
3 15 Պշկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ. Ա.Հս. Գնկ. Զպբ.Բշպ.Պէյզ	41
3 30 Իւսկ Զէնկ. Պէյլ-Բ.Հիսար (բացի ուր.է)	20
3 35 Ուղղակի Գանտիլի բացի ուրբաթէ	37
5 — Վանիրէօյ բացի ուրբաթէ	32
8 40 Պշբ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ. Գնտ.Ա.Հս.Գնշ.Զպբ. Բշպ.Պէօյբ.Ուր.ները Ցին Գանտիլի	20
9 30 Պշբ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ. Ա.Հիս ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը	44
10 15 Իս, Գուզ. բացի ուր.է	21
10 20 Պշբ. Գնտ. Ա